

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta právnická

Katedra mezinárodního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Právní úprava podnikání cizinců na území

České republiky

Zpracovala: Barbora Bugová

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Právní úprava podnikání cizinců na území České republiky* vypracovala samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury.

V Plzni, dne 28. 3. 2018

.....

Obsah

Úvod	8
1 Definice základních pojmů	10
1.1 Cizinec	10
1.1.1 Definice cizince v zákoně o mezinárodním právu soukromém	10
1.1.2 Definice cizince v občanském zákoníku	15
1.1.3 Definice cizince podle živnostenského zákona	16
1.1.4 Definice cizince podle zákona o pobytu cizinců na území ČR	16
1.2 Cizinecké právo	17
1.3 Občan EU	19
1.3.1 Rodinný příslušník občana EU	19
1.4 Jednotný vnitřní trh EU	20
1.4.1 Volný pohyb osob	21
1.4.2 Omezení práva vstupu a práva pobytu na území ČR	22
1.5 Podnikání	23
2 Zásada rovnosti	25
2.1 Zásada rovnosti v právu EU	25
2.2 Zásada rovnosti v Listině základních práv a svobod	26
2.3 Zásada rovnosti v zákoně o mezinárodním právu soukromém	26
2.4 Zásada rovnosti v živnostenském zákoně	27
2.5 Výjimky ze zásady rovnosti	27
2.5.1 Výjimky ze zásady rovnosti v Listině	27
2.5.2 Výjimky ze zásady rovnosti v zákoně o mezinárodním právu soukromém	28
3 Podmínky podnikání	31
3.1 Podmínky pro občany EU a jejich rodinné příslušníky	31
3.2 Podmínky pro občany třetích zemí	33
3.2.1 Vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání	34

3.2.2	Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání	36
3.2.3	Bezvízové dohody	36
3.3	Podmínky pro azylanty	38
4	Formy podnikání	39
4.1	Podnikání podle živnostenského zákona	39
4.1.1	Všeobecné podmínky provozování živnosti (§ 6 ŽZ).....	40
4.1.2	Zvláštní podmínky provozování živnosti (§ 7 ŽZ)	41
4.1.3	Vznik a ukončení živnosti.....	42
4.2	Podnikání zahraničních osob bez založení právnické osoby	44
4.2.1	Společnost (§ 2716 – 2746 NOZ)	44
4.2.2	Tichá společnost (§ 2724 – 2755 NOZ).....	45
4.2.3	Obchodní zastoupení (§ 2483 – 2520 NOZ).....	46
4.2.4	Evropské hospodářské zájmové sdružení	47
4.3	Majetková účast cizinců v české právnické osobě	47
4.4	Statutární orgán právnické osoby	48
4.5	Založení právnické osoby	50
4.6	Pobočka závodu zahraniční osoby na území ČR.....	51
4.7	Přemístění sídla zahraniční osoby do ČR	52
4.8	Podnikání podle zákona o advokacii	53
4.8.1	Zahraniční společnost	55
Resumé		59
Resumé		60
Seznam pramenů		61
Literatura.....		61
Články.....		63
Internetové zdroje		63
Právní předpisy		65

Seznam použitých zkratek

ČAK	Česká advokátní komora
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHZS	Evropské hospodářské zájmové sdružení
LZPS	Listina základních práv a svobod
NOZ	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
Smlouvy	Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie
ZA	Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii
ZMPS	Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
ZOK	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích a družstvech
ZSO	Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky
ŽZ	Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Úvod

Téma své diplomové práce, „Právní úprava podnikání cizinců na území České republiky“, jsem si vybrala především z důvodu, že se velmi zajímám nejen o evropské a mezinárodní právo, ale o mezinárodní vztahy obecně. V dnešní době, kdy není neobvyklé cestovat po celém světě, ať už za studijními, pracovními či rekreačně-poznávacími účely, je problematika mezinárodních styků velmi aktuální.

Po roce 1989 došlo v naší zemi k razantním změnám v politické sféře a československým občanům se pomalu začaly otevírat příležitosti k poznávání okolí za hranicemi Československa. Mnohem větší „boom“ na poli přeshraničních vztahů byl vstup České republiky do Evropské unie a později do Schengenského prostoru – prostoru bez vnitřních hranic. Česká republika se stala součástí jednotného vnitřního trhu Evropské unie, prostoru bez tržních bariér, který funguje na základě čtyř svobod: svobody volného pohybu zboží, služeb, osob a kapitálu.

V mé práci se zaměřuji především na pohyb osob, nejen tedy volný pohyb osob v rámci Evropské unie, ale všeobecně mobilitu cizích státních příslušníků, kteří přicházejí do České republiky za účelem podnikání.

Ohnisko mé práce je rozděleno na čtyři části. V té první se budu věnovat objasnění klíčových pojmů, které budou pro pozdější výklad stěžejními. Jedná se především o pojmy „cizinec“, „občan EU“, „podnikání“ a již zmíněný „jednotný vnitřní trh EU“. V druhé části vysvětlím zásadu rovnosti, která má svůj podklad nejen ve vnitrostátním právu, tj. v Listině základních práv a svobod, v zákoně o mezinárodním právu soukromém, ad., ale především právě v právu Evropské unie, jehož je zásada rovnosti a zásada zákazu diskriminace jakýmsi stavebním kamenem.

Ve třetí části budou rozebrány všeobecné podmínky, které musí zahraniční osoby splnit, aby mohly na území České republiky podnikat. A zde se opět setkáváme s občanstvím Evropské unie, kdy právě příslušnost k členskému státu EU nebo smluvnímu státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru a Švýcarské konfederaci zakládá právo pobývat na území České republiky bez jakýchkoli omezení, ať už přímo při překračování hranic, tak na samotném území ČR při kontaktu s úřady, atd. V této kapitole rozliším jednotlivé druhy pobytů

cizích státních příslušníků a jim odpovídající procedury získávání povolení či víz k pobytu a podnikání na našem území.

V poslední kapitole se budu zabývat jednotlivými podobami podnikání cizinců na našem území, a to v první řadě podnikáním na základě živnostenského zákona, což je dle mého názoru jedním z nejčastěji volených druhů podnikání, dále podnikáním prostřednictvím právnické osoby, ať už se jedná o podílení se na činnosti české právnické osoby, nebo o podnikání skrze zahraniční právnickou osobu na území ČR. V neposlední řadě je třeba zmínit výkon advokacie, což je mi, jako studentce právnické fakulty, téma zcela zjevně nejbližší.

Za hlavní cíl své práce si kladu shrnout úpravu podnikání cizinců tak, aby byla srozumitelnou příručkou pro kohokoli, kdo se o danou problematiku zajímá a především pro potenciální podnikatele - zahraniční osoby v ČR, kterým by mohla napomoci při prvních krocích jejich podnikatelské činnosti

1 Definice základních pojmů

1.1 Cizinec

Ještě než se pustíme do samotné problematiky podnikání cizinců na území České republiky, je třeba rozebrat význam jednotlivých klíčových pojmů. V první řadě přikročíme k objasnění pojmu cizinec. Na úvod je třeba říci, že neexistuje žádná definice vycházející z mezinárodního práva či práva Evropské unie, v českém právním řádu lze naopak nalézt zákonných definic hned několik.

1.1.1 Definice cizince v zákoně o mezinárodním právu soukromém

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „zákon o mezinárodním právu soukromém“ nebo „ZMPS“) „*se uplatní pouze tam, kde neexistuje bezprostředně aplikovatelná unijní úprava či mezinárodní smlouva.*“¹ Právě v tomto zákoně lze v § 26 odst. 1 nalézt právní definici slova cizinec: „*Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky. Zahraniční právnickou osobou se rozumí právnická osoba se sídlem mimo území České republiky.*“

Cizincem fyzickou osobou je tedy na základě této definice fyzická osoba mající státní příslušnost jakéhokoli cizího státu, více cizích států, či je zcela bez státní příslušnosti – je bezdomovcem (apatridou). Nabýt české státní občanství je možné několika taxativně vymezenými způsoby. Těmi je podle § 3 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „ZSO“) narození, určení otcovství, osvojení, nalezení na území České republiky, udělení státního občanství, prohlášení a nabytí státního občanství v souvislosti se svěřením do ústavní, pěstounské nebo jiné formy náhradní péče.

---

¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda, Klára DRLIČKOVÁ, Tereza KYSELOVSKÁ a Jiří VALDHANS. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-699-1. S. 69.

1.1.1.1 Státní občanství

V České republice platí zásada *ius sanguinis*, která odpovídá způsobu nabývání státního občanství podle § 4 ZSO, tedy nabytí státního občanství narozením, kdy alespoň jedním z rodičů musí být státní občan České republiky. Státní občanství se tedy jakoby „dědí“ po rodičích (z lat. *sanguis* – krev). Zákon však pamatuje i na děti osob bez státního občanství, které by se jinak staly po svých rodičích apatridy. Takové děti získají státní občanství České republiky, pokud jsou oba rodiče bezdomovci a alespoň jeden z nich má na území ČR ke dni narození dítěte povolen pobyt na dobu delší než 90 dnů.² Tímto způsobem by se mělo v souladu s Evropskou úmluvou o státním občanství³ a Úmluvou o omezení případů bezdomovectví⁴ předcházet vzniku bezdomovectví.⁵ Opačným principem je *ius soli*, kdy dítě nabývá státní občanství státu, ve kterém se narodilo. Tento způsob nabývání státního občanství je typický především pro Spojené státy americké.

Ale vraťme se zpět ke způsobům nabývání státního občanství v ČR. Ustanovení § 6 a 7 ZSO hovoří o nabývání státního občanství určením otcovství, které se uplatňuje u dětí, jejichž matka není státní občankou ČR a dítě nabývá státní občanství ČR dnem nabytí právní moci rozhodnutí soudu o určení otcovství státního občana ČR.

Osvojením nabývá dítě státního občanství dnem právní moci rozhodnutí orgánu ČR o osvojení, pokud je alespoň jedním z osvojitelů státní občan ČR.⁶

Dítě nalezené na území ČR, které je mladší tří let a jehož totožnost se nepodaří zjistit, přičemž do šesti měsíců ode dne nalezení nevyjde najevo, že je státním občanem jiného státu, nabyde takto opět v souladu s Evropskou úmluvou o státním občanství a Úmluvou o omezení případů bezdomovectví státní občanství ČR.⁷

---

² § 5 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

³ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 76/2004 Sb. m. s., o Evropské úmluvě o státním občanství, ze dne 1. 7. 2004

⁴ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 43/2002 Sb. m. s., o přístupu České republiky k Úmluvě o omezení případů bezdomovectví, ze dne 14. 5. 2002

⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů. §5.

⁶ § 8 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

⁷ § 10 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

Udělit státní občanství lze v případě, kdy je žadatel integrován do společnosti, především co se týče rodinného, pracovního či sociálního života⁸ a splňuje zákonné podmínky stanovené v § 14 ZSO, tedy trvalý pobyt žadatele na území ČR. Státní občanství uděluje, resp. o udělení rozhoduje Ministerstvo vnitra⁹ a na udělení není právní nárok.¹⁰ Kromě udělení státního občanství na základě žádosti žadatele při splnění zákonných podmínek, je možné také podle § 16 ZSO udělit státní občanství ČR z důvodu významného přínosu pro Českou republiku žadateli, který má na území ČR povolen trvalý pobyt a udělení státního občanství by bylo významným přínosem v oblasti vědecké, vzdělávací, kulturní, sportovní či humanitární, nebo by sloužilo k plnění mezinárodních závazků České republiky.

Nabývání státního občanství ČR prohlášením, které je upraveno v § 31- 37 ZSO, se týká celé řady fyzických osob a jejich potomků, kteří například pozbyly československé občanství na základě dvoustranných mezinárodních smluv, jež měly zamezit dvojímu státnímu občanství, či fyzických osob, které pozbyly české nebo československé státní občanství přede dnem nabytí účinnosti ZSO, ad. V praxi se však bude dle mého názoru nejčastěji jednat o případy, kdy bývalí státní občané České republiky pozbyli státní občanství ČR v důsledku dnes již neúčinného zákona o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky¹¹, který v § 17 zakotvoval pozbytí státního občanství ČR v souvislosti s dobrovolným nabytím cizího státního občanství, vyjma dvou případů: zaprvé pokud došlo k nabytí cizího státního občanství uzavřením manželství s cizím státním občanem, došlo-li k nabytí cizího státního občanství manžela za dobu trvání manželství a za druhé v případě nabytí cizího státního občanství narozením. Jejich státní občanství k České republice tedy nabytím jiného státního občanství zaniklo.

Tuto úpravu nynější ZSO již neobsahuje a dvojí státní občanství je tedy dle současné právní úpravy možné. Je však omezeno dvoustrannými smlouvami o zamezení dvojího občanství, které Československo uzavřelo před rokem 1989. Jedná se o situace, kdy se narodí dítě, jehož rodiče mají státní občanství různých smluvních států. V tomto případě se občanství dítěte určuje výběrem ze tří

---

⁸ § 13 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

⁹ § 11 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

¹⁰ § 12 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

¹¹ Zákon České národní rady č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky

alternativ. V první řadě je umožněno rodičům zvolit státní občanství dítěte jednoho ze smluvních států, druhou možností je nabytí státního občanství podle místa narození dítěte, přičemž se musí jednat o území jednoho ze smluvních států a poslední alternativou je státní občanství matky.¹²

Posledním způsobem nabytí státního občanství ČR je na základě § 38 ZSO nabytí v souvislosti se svěřením do náhradní péče. Touto náhradní péčí se rozumí především péče ústavní či pěstounská. Tento způsob nabytí se týká dětí, které se narodily na území České republiky v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR (dále jen „zákon o pobytu cizinců“)¹³ a zákonem č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“)¹⁴ a které jsou od svého narození bezdomovci a byly svěřeny do náhradní péče.

1.1.1.2 Vícenásobná státní příslušnost

Jak bylo řečeno v kapitole 1.1.1.1, současná právní úprava státního občanství připouští na rozdíl od předešlé právní úpravy dvojí občanství. § 28 ZMPS stanoví, že v případě konkurence státního občanství České republiky a státního občanství jiného státu, je právě státní občanství ČR určující a jaký je pohled na takového občana ze strany cizího státu, nemá v daném případě relevantní význam.

Pokud má fyzická osoba více cizích státních občanství, rozhodující je státní příslušnost nabytá jako poslední, jelikož v praxi tato státní příslušnost nejčastěji odpovídá životním poměrům osoby. Avšak přihlíží se také právě k těmto životním poměrům, jelikož je možné, že má daná osoba mnohem intenzivnější vztah k jinému státu (jehož státním příslušníkem však musí být také), než ke státu, jehož občanství nabytá naposledy; považuje se tedy za občana právě tohoto státu.

---

¹² PAUKNEROVÁ, Monika a Květoslav RŮŽIČKA. *Rekodifikované mezinárodní právo soukromé*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014. Scripta iuridica. ISBN 978-80-87146-94-1. S. 80-81.

¹³ Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

¹⁴ Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu)

1.1.1.3 Neurčitá státní příslušnost

Zákon pamatuje i na apatridy či osoby, jejichž občanství určit nelze (jako příklad nemožnosti určit občanství lze uvést situaci, kdy osoba nabyde více státních příslušností najednou a nelze tedy určit, kterou z nich nabyla naposledy¹⁵). U těchto osob se použije domněnka občanství státu, na jehož území mají v rozhodné době obvyklý pobyt, v případě, že toto zjistit nelze, na jehož území se v rozhodné době zdržují. Pokud nelze určit jejich občanství na základě těchto kritérií, použije se fikce, že se jedná o státního občana České republiky.

Ustanovení § 28 však nezapomíná ani na žadatele o mezinárodní ochranu, azylanty, poživatele doplňkové ochrany podle zákona o azylu, a bezdomovce, jejichž osobní postavení se řídí Úmluvou o právním postavení uprchlíků, č. 208/1993 Sb.¹⁶ a Úmluvou o právním postavení osob bez státní příslušnosti, č. 108/2004 Sb. m. s.¹⁷

1.1.1.4 Zahraniční právnická osoba

Na základě § 26 odst. 1 věty druhé, která za zahraniční právnickou osobu označuje právnickou osobu se sídlem mimo území České republiky, lze konstatovat, že českou právnickou osobou je právnická osoba mající sídlo na území České republiky. Území ČR je ohraničeno státní hranicí a podle čl. 11 Ústavy ČR tvoří nedílný celek, přičemž státní hranice lze měnit pouze ústavním zákonem. Státní hranice ČR jsou upraveny v mezinárodních smlouvách a dokumentech a v ústavních zákonech Národního shromáždění Československé republiky, Federálního shromáždění Československé socialistické republiky a České národní rady, jež jsou na základě čl. 112 Ústavy součástí ústavního pořádku.

---

¹⁵KUČERA, Zdeněk. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentované vydání s důvodovou zprávou a souvisejícími předpisy*. Brno: Doplněk, 2014. ISBN 978-80-7380-541-8. S. 73.

¹⁶ Konkrétně se jedná o článek 12 odst. 1, který upravuje osobní postavení uprchlíka, kdy říká, že jeho osobní postavení se řídí zákony země jeho původu či pobytu a v případě, že takové nemá, zákony země, ve které se nachází.

¹⁷ Zde se jedná o článek 12 odst. 1, který mluví o osobním statutu osoby bez státní příslušnosti, ten se řídí právem země, ve které má osoba bydliště a v případě, že žádné bydliště nemá, řídí se právem země jejího trvalého pobytu.

Stejný přístup jako v ZMPS lze pozorovat i v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev¹⁸, který v § 59b odst. 4 uvádí, že českou právnickou osobou je právnická osoba se sídlem v České republice. Zahraniční právnickou osobou je na základě tohoto zákona jiná než fyzická osoba, jejíž vnitřní poměry se řídí právem jiného členského státu než ČR a jež má sídlo, skutečné sídlo nebo hlavní provozovnu v jiném členském státě než v ČR.

Právní osobnost právnických osob a způsobilost jiných než fyzických osob se řídí právním řádem státu, podle kterého vznikly, přičemž i jejich obchodní firma nebo název, vnitřní poměry, poměry mezi touto právnickou osobou a jejími společníky nebo členy a vzájemné poměry jejich společníků či členů, závazky této právnické osoby, kdo za ni jedná a nakonec i její zánik se řídí tímto právním řádem.¹⁹

1.1.2 Definice cizince v občanském zákoníku

Další definiční ustanovení lze nalézt v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“ nebo „NOZ“). Ten však nepojednává přímo o cizinci, nýbrž o zahraniční osobě. A tak užitím právní fikce v § 3024 odst. 1 stanovuje, kdo se považuje za zahraniční osobu: *„Za zahraniční osobu se považuje fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky.“*

Je třeba si dát pozor na tyto dva pojmy a rozlišovat mezi nimi. Cizincem podle ZMPS je totiž fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, naopak zahraniční fyzickou osobou podle NOZ je osoba s bydlištěm mimo území České republiky. Jsou zde tedy dvě odlišná kritéria, a to státní občanství v prvním případě a bydliště v případě druhém. Je tedy možné, že jedna fyzická osoba bude zároveň osobou zahraniční, ale nikoli cizincem a naopak.²⁰

Bydlištěm je na základě výkladového ustanovení § 80 občanského zákoníku místo, kde se člověk zdržuje s úmyslem zde žít, přičemž tento úmysl může vyplývat z jeho prohlášení nebo z okolností případu. V situaci, kdy člověk bydliště nemá, *„považuje se za ně místo, kde žije a nelze-li takové místo zjistit či je lze zjistit jen s neúměrnými obtížemi, považuje se za bydliště místo, kde má*

¹⁸ Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev

¹⁹ § 30 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

²⁰ LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. S. 2303.

*člověk majetek, popřípadě místo, kde měl bydliště naposledy.*²¹ Pojem bydliště však nelze zaměňovat s pojmem trvalý pobyt, jelikož bydliště fyzické osoby nemusí být ve skutečnosti v místě trvalého pobytu.

Naopak v souvislosti se zahraniční právnickou osobou se ustanovení zákona o mezinárodním právu soukromém a ustanovení občanského zákoníku shodují a rozhodujícím je zde tedy sídlo právnické osoby, které se, jde-li o zahraniční právnickou osobu, nachází mimo území České republiky. Podle nynější české právní úpravy je sídlem sídlo zapsané neboli rejstříkové (formální sídlo), které má přednost před sídlem skutečným (faktické, materiální sídlo). Tento přístup čerpá z evropského práva obchodních společností, ze kterého vychází i náš občanský zákoník.²²

1.1.3 Definice cizince podle živnostenského zákona

I zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen „živnostenský zákon“ nebo „ŽZ“), který je pro problematiku podnikání cizinců jednou z klíčových právních úprav, obsahuje definici cizince, přičemž tato je obsažena v § 5 odst. 2 živnostenského zákona a shoduje se s definicí v občanském zákoníku. Tak tedy zahraniční osobou je podle živnostenského zákona fyzická osoba, která nemá bydliště na území České republiky, nebo právnická osoba, která nemá sídlo na území České republiky. A contrario tedy platí, že českou osobou je fyzická osoba s bydlištěm na území ČR a českou právnickou osobou taková osoba se sídlem na území ČR, přičemž živnostenský zákon definuje pro své účely bydliště, kterým se rozumí místo trvalého pobytu (§ 5 odst. 2 ŽZ).

1.1.4 Definice cizince podle zákona o pobytu cizinců na území ČR

Konečně i v zákoně o pobytu cizinců se lze setkat s definicí cizince, kdy § 1 odst. 2 uvádí: „*Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.*“ Tato definice se shoduje s definicí obsaženou v ZMPS, kdy považuje za rozhodující kritérium státní příslušnost k danému státu. Navíc se zákon o pobytu cizinců zmiňuje o občanství

---

²¹ § 80 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

²² Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Evropské unie. Jak vyplývá z dalšího výkladu, občané EU podléhají odlišnému režimu než státní příslušníci třetích států.

1.2 Cizinecké právo

Právní postavení cizinců v poměrech na území České republiky je upraveno v tzv. cizineckém právu. Co vlastně pojem cizinecké právo znamená? „*Cizineckým právem se obvykle rozumí soubor právních norem, které upravují postavení cizinců odchylně od postavení vlastních občanů.*“²³ Tyto normy, které upravují postavení cizinců odlišně od postavení státních občanů České republiky, dávají tedy cizincům práva a stanovují povinnosti odchylně od státních občanů a svou povahou jsou normami přímými.

Přímá norma či přímá metoda, jak již vyplývá ze samotného názvu, spočívá v úpravě soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem přímo, tj. nezprostředkovaně, bez předcházejícího užití a odkazu kolizní normy, a užije se nehledě na to, zda se předmětný právní poměr řídí tuzemským právem, či právem cizím.²⁴

Cizinecké právo je zásadně tvořeno vnitrostátními právními předpisy, ať už z oblasti veřejného, tak i soukromého práva. Na ústavní úrovni se především jedná o Listinu základních práv a svobod (např. čl. 42 odst. 2, čl. 43); dále je třeba zmínit zákon o pobytu cizinců, zákon o azylu, zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, zákon o mezinárodním právu soukromém, zákon o státním občanství, živnostenský zákon, ad. Ale i v některých dalších právních předpisech se objevuje specifická úprava týkající se cizinců, jako je například zákon č. 491/2001, o volbách do zastupitelstev obcí, který umožňuje volit do zastupitelstev obcí, měst nebo hlavního města Prahy státním občanům jiného státu, kteří mají v dané obci, městě či hlavním městě Praze trvalý pobyt a jimž mezinárodní úmluva, kterou je ČR vázána, přiznává právo volit.

Při aplikaci norem cizineckého práva je však třeba „*respektovat obecně platné zásady mezinárodního práva a závazky států, které vyplývají také*

---

²³ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vyd. Plzeň – Brno: Aleš Čeněk – Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. S. 222.

²⁴ tamtéž

z dvoustranných mezinárodních smluv a pro Českou republiku zcela pochopitelně z práva Evropské unie.“²⁵

Cizinecké právo rozeznává v rámci vnitrostátních právních předpisů tři právní režimy: národní režim, zvláštní režim a režim nejvyšších výhod, které se uplatňují se zřetelem na právo EU, obecně platné zásady mezinárodního práva a závazky, které České republice plynou z mezinárodních smluv. Cizinci musí být zaručen určitý „minimální standard“, jehož obsahem jsou základní neopomenutelná práva: „*Stát je povinen chránit a uspokojovat ty jeho potřeby, které zajišťují jeho základní životní potřeby poskytováním určitých osobních a majetkových práv. Stát je dále povinen umožnit cizinci přístup k soudům a jiným státním orgánům, chránit cizince před útoky na život, zdraví a majetek. Cizinec nesmí být ve státě pobytu svévolně zatčen a držen ve vazbě. (...) Cizinec však nemá nárok na politická práva, která umožňují účast na tvorbě a na výkonu státní moci.*“²⁶

Nyní stručně k jednotlivým režimům. Národní režim, neboli paritní, je, jak již vyplývá ze samotného názvu, režim poskytující cizincům na základě vnitrostátních právních předpisů téměř stejné podmínky jako vlastním státním příslušníkům. (Jejich postavení samozřejmě není naprosto stejné, vzhledem k tomu, že cizincům nejsou zaručena typicky některá občanská práva, viz kapitola 2.2.) Tento režim je pro cizince nejvýhodnějším, jelikož je jim až na některé výjimky poskytován stejný rozsah práv jako vlastním státním občanům a v českém právu je uplatňován co do osobních a majetkových práv cizinců (§ 26odst. 2 ZMPS).

Zvláštní režim je typický odlišnou úpravou práv a povinností pro vlastní státní příslušníky a cizince, obsaženou ve zvláštních právních předpisech či mezinárodních smlouvách. A konečně režim nejvyšších výhod znamená, že budou cizinci poskytovány všechny výhody, které daný stát poskytuje nebo v budoucnu poskytovat bude státnímu příslušníkovi kteréhokoli třetího státu. Tento režim je nejtypičtější v oblasti zahraničního investování.

---

²⁵ PAUKNEROVÁ, Monika a Květoslav RŮŽIČKA. *Rekodifikované mezinárodní právo soukromé*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014. Scripta iuridica. ISBN 978-80-87146-94-1. S. 81.

²⁶ PAUKNEROVÁ, Monika a Květoslav RŮŽIČKA. *Rekodifikované mezinárodní právo soukromé*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014. Scripta iuridica. ISBN 978-80-87146-94-1. S. 82.

1.3 Občan EU

Občanství Evropské unie zavedla Maastrichtská smlouva neboli Smlouva o Evropské unii (dále jen „SEU“), která byla podepsána 7. února 1992 a v platnost vstoupila dne 1. listopadu 1993. Občanství EU je konkrétně zakotveno v čl. 9 SEU: „*Občanem Unie je každá osoba, která má státní příslušnost členského státu. Občanství Unie doplňuje občanství členského státu, nenahrazuje je.*“ Občanství EU je tedy rozšířením státního občanství členského státu o nová občanská práva v rámci Unie a koexistuje vedle občanství členského státu. V článku 18 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) je vyjádřen jeden ze základních principů fungování Evropské unie a základní právo občana EU, a to zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti: „*V rámci použití Smluv, aniž jsou dotčena jejich zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.*“ V případě vícenásobné státní příslušnosti postačí, že alespoň jedna z příslušností je příslušností k členskému státu EU. „*Pro účely volného pohybu se však za občany EU považují i občané států tvořících Evropské hospodářské společenství, tedy občané Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska.*“²⁷ Této problematice se budu detailněji věnovat v kapitole 3.1.

1.3.1 Rodinný příslušník občana EU

Pro pozdější účely je podstatné zmínit se též o rodinném příslušníkovi občana Evropské unie. Ten, pokud sám není občanem Evropské unie, je „občanem třetí země“, avšak díky vazbě na rodinného příslušníka má výhodnější postavení. Rodinným příslušníkem občana EU je na základě § 15a zákona o pobytu cizinců manžel, resp. registrovaný partner, rodič, jedná-li se o občana EU mladšího 21 let, o kterého daný rodič pečuje; dále potomek mladší 21 let nebo potomek manžela občana EU a konečně potomek nebo předek anebo potomek nebo předek manžela občana EU, pokud je z důvodu uspokojování svých základních potřeb závislý na výživě nebo jiné nutné péči poskytované občanem

---

²⁷ ČÍŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1. S. 26.

EU nebo jeho manželem, nebo byl na této výživě nebo jiné nutné péči závislý bezprostředně před vstupem na území ve státě, jehož je občanem, nebo ve státě, ve kterém měl povolen pobyt. Konečně je zde skupina cizinců, kteří se považují za rodinné příslušníky občana EU na základě prokázání skutečností daných cit. zákonem.

1.4 Jednotný vnitřní trh EU

Jedním ze základní práva občanů Evropské unie a vlastně stěžejním principem EU je vnitřní trh EU, který je postaven na čtyřech základních svobodách – volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Článek 26 odst. 2 SFEU stanoví: *„Vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu v souladu s ustanoveními Smluv.“* (Tento princip je zakotven například i v čl. 45 odst. 1 Listiny základních práv EU: *„Každý občan nebo občanka Unie má právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.“*). Ten ve spojení s čl. 20 odst. 2 písm. a) SFEU, pojednávajícím o občanství EU (*„Občané Unie mají práva a povinnosti stanovené Smlouvami. Mají mimo jiné právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.“*), vytváří právní rámec pro tyto čtyři svobody v členských státech EU.

Pro mou práci je stěžejní svobodou právě svoboda volného pohybu osob a služeb, na základě kterých se mohou občané Evropské unie svobodně pohybovat v rámci Evropské unie, usazovat se zde, pracovat, podnikat, či vlastnit majetek. Relevantní je také volný pohyb pracovníků členských států v rámci EU zakotvený v čl. 45 SFEU.

Jednotný vnitřní trh má samozřejmě svůj význam nejen z hlediska svobodného pohybu a usazování se občanů EU po členských státech, ale také překračování vnitřních hranic tohoto prostoru bez jakýchkoli kontrol či jiných časově náročných procedur.

1.4.1 Volný pohyb osob

Volný pohyb osob důkladněji upravuje směrnice č. 2004/38/ES²⁸, která „*spojuje jednotlivá opatření v jeden komplexní právní předpis, jenž se snaží omezit administrativní formality na nezbytné minimum, poskytnout lepší definici postavení rodinných příslušníků, omezit rozsah zamítnutí vstupu nebo ukončení práva pobytu a zavést právo trvalého pobytu.*“²⁹ Na základě cit. směrnice (konkrétně čl. 5 a 6) se mohou občané EU pohybovat volně po území EU, kdy svou totožnost prokazují platným průkazem totožnosti nebo cestovním pasem a nesmí po nich být požadována víza či jiné formality; mohou po dobu tří měsíců na daném území pobývat, aniž by po nich bylo vyžadováno splnění jakýchkoli podmínek s výjimkou držení platného průkazu totožnosti nebo cestovního pasu.

Článek 5 odst. 5 cit. směrnice dává možnost členskému státu vyžadovat po občanu EU, aby v přiměřené lhůtě ohlásil svou přítomnost na území. V České republice je toto upraveno v zákoně o pobytu cizinců (§ 93 odst. 2), kdy takovýto občan EU má ohlašovací povinnost, přesahuje-li délka jeho pobytu v ČR 30 dní, a to na místně příslušném odboru cizinecké policie podle místa pobytu občana EU. Pokud pobyt přesahuje dobu tří měsíců, mohou zde pobývat za splnění podmínek v čl. 7 cit. směrnice, a to jsou-li v hostitelském státě zaměstnáni nebo jsou-li osobami samostatně výdělečně činnými, nebo mají-li pro sebe a své rodinné příslušníky dostatečné prostředky, nebo jsou-li zapsáni u soukromého či veřejného subjektu v souladu s právními předpisy ČR a jsou účastníky zdravotního pojištění, nebo jsou-li rodinnými příslušníky doprovázejícími či následujícími občana EU. To znamená, že pokud chce občan EU pobývat na území ČR po dobu delší než 3 měsíce, nemá povinnost prokazovat účel svého pobytu, pokud prokáže, že má dostatečné finanční prostředky pro sebe a své rodinné příslušníky, je spolu s rodinnými příslušníky účasten zdravotního pojištění a nedojde tak zatěžování systému sociální pomoci ČR.

---

²⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96 EHS

²⁹ ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1. S. 115.

1.4.2 Omezení práva vstupu a práva pobytu na území ČR

Omezit právo vstupu a pobytu na území České republiky lze na základě článku 27 cit. směrnice pouze z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví. Zároveň je v tomto a následujících ustanovení zakotven zákaz diskriminace, jelikož toto omezení musí být dáno bez ohledu na státní příslušnost daného občana EU, naopak musí být založeno výlučně na osobním chování dotyčné osoby, která představuje skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti a musí být v souladu se zásadou proporcionality.

Omezení práva vstupu na území ČR se může projevit už při samotném fyzickém vstupu na území ČR při překročení hranic, kdy podle § 9 odst. 3 zákona o pobytu cizinců může Policie ČR odeprít vstup na území občanu EU z taxativně vymezených důvodů, např. v případě, že občan EU nemá platný cestovní doklad nebo je padělaný, je zde důvodné nebezpečí, že by mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek, atd.

Nejzávažnějším zásahem do práva na svobodný pobyt občanů v rámci EU je správní vyhoštění.³⁰ Správní vyhoštění upravují § 118 – 123a zákona o pobytu cizinců. Správním vyhoštěním občana EU je ukončení jeho pobytu na území ČR se stanovením doby k vycestování z území a doby, po kterou nesmí na toto území vstoupit. Rozhodnutí o vyhoštění z přechodného pobytu na území ČR lze vydat pouze z taxativně stanovených důvodů (§ 119 odst. 2 zákona o pobytu cizinců), kterými jsou ohrožování bezpečnosti státu, narušování veřejného pořádku závažným způsobem (to neplatí pro občana EU, který pobývá na území ČR nepřetržitě po dobu minimálně 10 let) a ohrožování veřejného zdraví. Občana EU lze vyhostit na dobu maximálně 10 let (v případě ohrožování bezpečnosti státu nebo narušování veřejného pořádku závažným způsobem) nebo až na 3 roky (jde-li o vyhoštění z důvodu ohrožování veřejného zdraví).³¹ Přísnější podmínky jsou stanoveny pro vyhoštění občana EU, který má v ČR povolen trvalý pobyt.

Jedním z důsledků vyhoštění je označení cizince za nežádoucí osobu.

---

³⁰ ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1. S. 125.

³¹ § 119 odst. 2 a 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů

Směrnice 2004/38/ES stanoví mantinely pro vyhoštění občanů EU, kdy vyhoštění nesmí být použito jako forma sankce či právní důsledek trestu odnětí svobody, pokud nejsou splněny podmínky stanovené cit. směrnicí (článek 33 směrnice).

Také je třeba při rozhodování o vyhoštění brát v potaz další skutečnosti, jako je délka pobytu, věk a zdravotní stav občana EU, rodinné a ekonomické poměry, společenská a kulturní integrace a intenzita vazeb k zemi původu (článek 28 odst. 1 směrnice). Zvláštní ochrany požívají občané EU, kteří pobývali na území ČR posledních 10 let a osoby, které jsou nezletilé (čl. 28 odst. 3 cit. směrnice).

1.5 Podnikání

Dalším klíčovým pojmem je pojem „podnikání“. Zákonná definice podnikání se v českém právním prostředí sice nevyskytuje, ale dá se velmi dobře vyjít s definicí podnikatele obsažené v občanském zákoníku. Ten v § 420 uvádí, že podnikatelem je ten, kdo „*samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku*“. Musí být tedy kumulativně splněno hned šest definičních znaků podnikání, a to samostatnost, výkon této činnosti na vlastní účet a odpovědnost, výdělečnost této činnosti (s tím je spojen výkon této činnosti za účelem dosažení zisku), způsobem živnostenským či obdobným a nakonec soustavnost. „*Podnikatelem však může být i osoba, která výše uvedené znaky podnikatele nesplňuje, avšak je podnikatelem, neboť splňuje stanovená formální kritéria (především zápis do obchodního rejstříku ve smyslu § 421 odst. 1)*.“³²

Soustavností se rozumí záměr podnikatele v podnikatelské činnosti pokračovat a vykonávat ji trvale, ne nutně nepřetržitě, protože může jít například o výkon nepravidelný nebo výkon, kterému mohly zabraňovat nějaké vnější události; nesmí se však jednat o jakoukoli nahodilou výdělečnou činnost.

Podnikatel ve skutečnosti samozřejmě dosahovat zisku nemusí, aby byl podnikatelem, důležité je, aby bylo jeho záměrem zisku dosáhnout, tedy aby se jednalo o činnost, která je výdělečná, přestože zrovna nevydělává.

---

³² LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. S. 1606 – 1607.

Podnikatel vykonává podnikatelskou činnost samostatně, na základě svého vlastního uvážení, rozhodování, atd. Rozhoduje tedy o veškerých aspektech svého podnikání, od předmětu činnosti až například po to, zda bude mít zaměstnance či bude vykonávat podnikatelskou činnost osobně sám.

V neposlední řadě je třeba zmínit, že podnikající osoba musí mít k podnikatelské činnosti živnostenské nebo jiné oprávnění podle zákona. Přičemž platí vyvratitelná domněnka, že podnikatelem je osoba, která má k podnikání živnostenské nebo jiné oprávnění podle jiného zákona (§ 421 odst. 2 NOZ). Již ze samotného slovního spojení „živnostenský nebo obdobný způsob“ je zřejmé, že pojem podnikání obsahuje daleko širší škálu činností než pouze samotný výkon živnosti podle živnostenského zákona.³³ Kupříkladu činnostmi obdobnými živnostenskému způsobu budou činnosti vyjmenované v § 3 odst. 1 a 3 živnostenského zákona, kdy tato ustanovení obsahují negativní vymezení živnosti (provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě, využívání výsledků duševní tvůrčí činnosti, restaurování kulturních památek; činnost bank, poskytování platebních služeb, provozování hazardních her, aj.).

---

³³ LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9. S. 1607.

2 Zásada rovnosti

V souvislosti s podnikáním cizinců v České republice je důležité se zabývat zásadou rovnosti a zákazem diskriminace, které jsou zakotveny především na úrovni práva Evropské unie, ale samozřejmě také ve vnitrostátních právních předpisech.

2.1 Zásada rovnosti v právu EU

Rovné zacházení pro občany EU a jejich rodinné příslušníky je v právu Evropské unie zakotveno v čl. 24 směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států³⁴. Tento článek garantuje stejné zacházení všem občanům EU, kteří pobývají na území jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, jako s občany daného státu.

Pro občany třetích zemí je rovné zacházení zakotveno v čl. 11 směrnice 2003/109/ES o postavení státních příslušníků třetích zemí³⁵. Dlouhodobě pobývajícím rezidentům je na základě této směrnice přiznáno rovné zacházení jako s občany členských států EU v taxativně vymezených oblastech, kterými je např. přístup k zaměstnání a k samostatné výdělečné činnosti, všeobecné a odborné vzdělávání, uznávání diplomů, sociální zabezpečení, daňové výhody, přístup ke zboží a službám, svoboda sdružování a spolčování a členství v odborových organizacích a volný přístup na celé území daného členského státu, přičemž členské státy mohou v některých případech a v některých oblastech rovné zacházení omezit (viz cit. čl. 11 směrnice).

---

³⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96 EHS

³⁵ Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty

2.2 Zásada rovnosti v Listině základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod³⁶ (dále jen „Listina“ nebo „LZPS“) nám upravuje také zásadu zákazu diskriminace (čl. 3) a zásadu rovnosti, konkrétně v čl. 42 odst. 2 Listiny, kdy říká, že *„cizinci požívají v České a Slovenské Federativní Republice lidských práv a základních svobod zaručených Listinou, pokud nejsou přiznána výslovně občanům.“*. Z citovaného ustanovení vyplývá, že cizinci mají stejná práva jako státní příslušníci České republiky až na ta, která zákon výslovně přiznává pouze občanům. Těmito právy přiznanými výslovně občanům jsou typicky některá politická práva, která se váží právě na státní občanství ČR, jako právo zakládat politické strany a politická hnutí a sdružovat se v nich (čl. 20 odst. 2 Listiny), právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců (čl. 21 odst. 1 Listiny), právo na přístup k voleným a jiným veřejným funkcím za rovných podmínek (čl. 21 odst. 4 Listiny), ad.; z oblasti hospodářských, sociálních a kulturních práv se jedná o právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci (čl. 30 odst. 1 Listiny) či právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách (čl. 33 odst. 2 Listiny).

2.3 Zásada rovnosti v zákoně o mezinárodním právu soukromém

Zásadu rovnosti či rovného postavení cizinců a zahraničních právnických osob s českými státními občany zakotvuje §26 odst. 2 ZMPS: *„Cizinci a zahraniční právnické osoby mají v oblasti svých osobních a majetkových práv, pokud tímto zákonem nebo jiným právním předpisem není stanoveno něco jiného, stejná práva a stejné povinnosti jako státní občané České republiky a české právnické osoby.“* Tato rovnost je garantována, jak je patrné výše, v oblasti osobních a majetkových práv. Pod pojmem osobní či osobnostní práva si lze představit například právní poměry z oblasti rodinného práva, či nemajetkovou složku práv k nehmotným statkům - autorského práva a práv průmyslových; tedy

---

³⁶ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

takové právní poměry, které nemají majetkový charakter a jsou bezprostředně spojeny s osobou účastníka právního poměru; naopak majetkovými právy se rozumí práva obsahující nějakou majetkovou hodnotu, tedy oblast práv věcných, závazkových, dědických, pracovních a majetková složka práv autorských a průmyslových.³⁷

2.4 Zásada rovnosti v živnostenském zákoně

Živnostenský zákon obsahuje zásadu rovnosti v § 5 odst. 2, kdy říká, že *„fyzická osoba, která nemá bydliště na území České republiky, nebo právnická osoba, která nemá sídlo na území, může na území České republiky provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako česká osoba, pokud z tohoto nebo zvláštního zákona nevyplývá něco jiného.“*

Na základě živnostenského zákona je zahraniční osoba jedním ze subjektů, které jsou oprávněny provozovat na území České republiky živnost, a to za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české fyzické a právnické osoby, pokud tedy z živnostenského zákona či jiného zvláštního předpisu nevyplývá něco jiného. Toto právo je zakotveno již v samotné Listině, konkrétně v čl. 26: *„Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.“* Právo provozovat živnost na území ČR za stejných podmínek jako státním občanům ČR se vztahuje nejen na zahraniční osoby, ale také fyzické osoby a její rodinné příslušníky, jimž byla udělena mezinárodní ochrana (§ 5 odst. 6 ŽZ).

2.5 Výjimky ze zásady rovnosti

2.5.1 Výjimky ze zásady rovnosti v Listině

Jak jsem zmínila výše, mají cizinci stejná práva jako státní příslušníci občanů České republiky, až na ta, která zákon přiznává výslovně pouze svým státním občanům. Z logiky věci vyplývá, že cizincům nemohou být poskytována státoobčanská práva, jelikož ta se váží právě na státní občanství. Příkladem je

---

³⁷ KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vyd. Plzeň – Brno: Aleš Čeněk – Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0. Str. 223.

volební právo, s výjimkou voleb do Evropského parlamentu, kdy toto právo má každý občan Evropské unie.

Kromě politických a dalších práv (viz kapitola 2.2) je výjimkou ze zásady rovnosti také oblast práva vlastnit majetek, přičemž toto právo je na základě Všeobecné deklarace lidských práv (čl. 17: „Každý má právo vlastnit majetek jak sám, tak spolu s jinými.“; „Nikdo nesmí být svévolně svého majetku zbaven.“) zaručeno všem bez rozdílu, avšak na základě čl. 11 odst. 2 Listiny může zákon stanovit, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob. Zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v ČR.

2.5.2 Výjimky ze zásady rovnosti v zákoně o mezinárodním právu soukromém

Jak vyplývá z § 26 odst. 2 ZMPS, mohou být stanoveny určité výjimky, a to samotným zákonem o mezinárodním právu soukromém či jiným právním předpisem. Jedná se například o ustanovení pracovního práva (např. § 48 odst. 3 zákoníku práce³⁸) a práv autorských (př. § 76 zákona o vynálezech a zlepšovacích návrzích³⁹ či § 46 zákona o ochranných známkách⁴⁰) a průmyslových (př. § 107 odst. 2 – 6 autorského zákona⁴¹), což vyplývá také z ustanovení § 27 ZMPS: „*Postavení cizinců a zahraničních právnických osob při podnikání v České republice, v oblasti pracovního práva, v oblasti práva autorského a práv průmyslových upravují jiné právní předpisy.*“

V § 26 odst. 3 jsou stanoveny podmínky, za kterých lze odepřít rovné zacházení s cizinci. Jedná se o situaci, kdy cizí stát nakládá s českými státními občany nebo s českými právnickými osobami jinak než se svými vlastními občany a právnickými osobami, tedy nezachovává tzv. formální vzájemnost, což znamená, že jim „*neposkytuje v oblasti osobních a majetkových práv stejná práva*

---

³⁸ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

³⁹ Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích

⁴⁰ Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech soudců, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochranných známkách)

⁴¹ Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)

*jako svým občanům a právnickým osobám*⁴². V tomto případě je umožněno, nikoli nařízeno, Ministerstvu zahraničních věcí, aby s přihlédnutím k zahraničně-politickým zájmům ČR v dohodě s příslušnými českými ústředními orgány státní správy, do jejichž působnosti daná oblast právních poměrů spadá, sdělením v úředním publikačním prostředku stanovilo, že se zásada rovného postavení cizinců a zahraničních právnických osob s českými občany a českými právnickými osobami nepoužije (§ 26 odst. 3 ZMPS). Zákonnou definici úředního publikačního prostředku sice nikde nenalezneme, ale lze předpokládat, že takového sdělení bude v praxi nejčastěji provedeno prostřednictvím oficiální internetové stránky Ministerstva zahraničních věcí. Toto sdělení Ministerstva zahraničních věcí o vzájemnosti či nedostatku vzájemnosti sice není pro soudy závazným, avšak je jakýmsi ukazatelem při posuzování skutečnosti, zda je zde vzájemnost dána či nikoli.⁴³

Takovýto přístup však nelze aplikovat v případě cizince či zahraniční právnické osoby, kterým z práva Evropské unie vyplývají stejná práva a stejné povinnosti jako českým státním občanům a českým právnickým osobám, nebo v případě, kdy by tímto zacházením byla porušena základní lidská práva cizince, která garantují především Ústava, Listina základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy, z nichž tou nejdůležitější je samozřejmě Evropská úmluva o ochraně lidských práv.⁴⁴

Je ale důležité zmínit, že porušením vzájemnosti není případ, kdy státnímu občanu České republiky či české právnické osobě není poskytnuto v cizím státu nějaké konkrétní právo, které Česká republika cizincům poskytnout může, z důvodu, že právní řád cizího státu toto právo neposkytuje ani vlastním státním občanům či právnickým osobám⁴⁵.

V případě podnikání cizinců a zahraničních právnických osob existuje celá řada právních předpisů od ZMPS odlišných, které upravují oblast práva pracovního, autorského a práv průmyslových. Přestože zákon o mezinárodním právu soukromém mluví o podnikání cizinců a zahraničních právnických osob,

---

⁴² KUČERA, Zdeněk. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentované vydání s důvodovou zprávou a souvisejícími předpisy*. Brno: Doplněk, 2014. ISBN 978-80-7380-541-8. S. 71.

⁴³ *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář : podle právního stavu k 1. lednu 2014*. Praha: Leges, 2013. Komentátor. ISBN 978-80-87576-94-6. S. 129.

⁴⁴ § 26 odst. 3 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

⁴⁵ KUČERA, Zdeněk. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentované vydání s důvodovou zprávou a souvisejícími předpisy*. Brno: Doplněk, 2014. ISBN 978-80-7380-541-8. S. 71.

nemusí se ve skutečnosti jednat pouze o podnikání, především z oblasti pracovního práva sem spadá zaměstnávání cizinců.⁴⁶ V praxi se bude nejčastěji jednat například o povolení k zaměstnání cizince (§ 89 an. zákona o zaměstnanosti⁴⁷) či skončení pracovního poměru cizince (§ 48 odst. 3 zákoníku práce) či vysílání zaměstnanců z členského státu Evropské unie k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb na území ČR (§ 319 zákoníku práce) a konečně především zásada zákazu diskriminace v souvislosti s uplatňováním práva na zaměstnání, která je zakotvena v § 4 ve spojení s § 3 odst. 1 písm. b) zákona o zaměstnanosti.⁴⁸

Dalším důvodem odlišného zacházení může být mezinárodní smlouva (typicky dohoda o podpoře a ochraně investic), na základě které je možné poskytovat vlastním státním občanům či právnickým osobám příznivější podmínky.⁴⁹

---

⁴⁶ *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář : podle právního stavu k 1. lednu 2014.* Praha: Leges, 2013. Komentátor. ISBN 978-80-87576-94-6. S. 130.

⁴⁷ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

⁴⁸ *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář : podle právního stavu k 1. lednu 2014.* Praha: Leges, 2013. Komentátor. ISBN 978-80-87576-94-6. S. 130 – 131.

⁴⁹ *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář : podle právního stavu k 1. lednu 2014.* Praha: Leges, 2013. Komentátor. ISBN 978-80-87576-94-6. S. 128.

3 Podmínky podnikání

Podmínky pro podnikání cizinců/zahranických osob na našem území jsou stanoveny především normami cizineckého práva, a to konkrétně zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, který upravuje podmínky pro udělení víz či povolení k dlouhodobému pobytu. Další (konkrétní) podmínky umožňující podnikání jsou vyjmenovány v dalších právních předpisech ČR, zejména v živnostenském zákoně. V oblasti práva pracovního, autorského a práv průmyslových upravují podnikání cizinců a zahraničních právnických osob v ČR jiné právní předpisy (§ 27 ZMPS).

Živnostenský zákon stanoví, že „zahraniční fyzická osoba, která hodlá na území České republiky provozovat živnost a která má podle zvláštního zákona povinnost mít pro pobyt na území České republiky povolení, musí k ohlášení živnosti a k žádosti o koncesi doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu“ (§ 5 odst. 5 ŽZ). Které osoby mají tedy povinnost mít tato povolení pobytu?

Pro začátek je třeba rozlišit tři různé skupiny cizinců, na které se podle zákona o pobytu cizinců na území ČR vztahují odlišné pobytové režimy. Jedná se o občany Evropské unie (a jejich rodinné příslušníky), občany třetích zemí a osoby požívající azyl či mezinárodní ochranu.

3.1 Podmínky pro občany EU a jejich rodinné příslušníky

Občany EU jsou ve smyslu zákona o pobytu cizinců nejen občané členských států Evropské unie a jejich rodinní příslušníci, ale také státní příslušníci Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarské konfederace⁵⁰ a jejich rodinní příslušníci (dále souhrnně „občané EU“), kteří mohou na území České republiky pobývat bez jakéhokoli zvláštního povolení, na základě svého cestovního dokladu či průkazu totožnosti.

V případě, že jejich pobyt v ČR přesahuje 30 dní, je jedinou jejich povinností ohlašovací povinnost na odboru cizinecké policie, který je místně

---

⁵⁰ Island, Lichtenštejnsko a Norsko jsou smluvními státy Dohody o Evropském hospodářském prostoru (viz článek 217 SFEU), který vznikl v roce 1994 s cílem rozšíření systému vnitřního trhu EU na Evropské sdružení volného obchodu (ESVO). Švýcarsko je členským státem ESVO, není však členem Evropského hospodářského prostoru.

příslušný podle místa jejich pobytu (§ 93 odst. 2 zákona o pobytu cizinců). Tuto ohlašovací povinnost musí splnit do 30 dnů ode dne vstupu na území České republiky. V případě pobytu nad tři měsíce mohou občané EU zažádat o vydání potvrzení o přechodném pobytu (§87a zákona o pobytu cizinců na území ČR) či povolení k trvalému pobytu (§ 89g cit. zákona). Toto oprávnění vyplývá ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES.⁵¹

Potvrzení o přechodném pobytu a povolení k trvalému pobytu jsou možnostmi občanů EU, nikoli povinnostmi. Potvrzení o přechodném pobytu (průkaz) vydává Ministerstvo vnitra na základě žádosti občana EU, ke které je třeba předložit cestovní doklad, doklad potvrzující účel pobytu (je-li účelem pobytu zaměstnání, podnikání, jiná výdělečná činnosti či studium), fotografii a doklad o zajištění ubytování na území.⁵² Nesmí se však jednat o občana EU, který ohrozil bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušil veřejný pořádek [(§ 87a odst. 1 písm. b)]. Toto potvrzení je nárokové, je časově neomezené a slouží především ke zjednodušení kontaktu s úřady.

Občan EU může také požádat o vydání povolení k trvalému pobytu za podmínek stanovených v § 87g zákona o pobytu cizinců, zejména měl-li po dobu pěti let nepřetržitý přechodný pobyt na území ČR, dosáhl-li v době skončení zaměstnání, podnikání nebo jiné výdělečné činnosti věku stanoveného pro vznik nároku na starobní důchod, ale i další situace dle cit. ustanovení zákona o pobytu cizinců. Žádost o vydání povolení k trvalému pobytu se podává osobně na vyplněném formuláři s předložením zákonem stanovených náležitostí (§ 87i cit. zákona) na pracovišti Ministerstva vnitra.

Zákon o pobytu cizinců upravuje v § 87d důvody pro zamítnutí žádosti o vydání potvrzení o přechodném pobytu a důvody pro zrušení a zánik přechodného pobytu občana EU. Těmi jsou především kromě již zmíněného ohrožení bezpečnosti státu a narušení veřejného pořádku (a samozřejmě také kromě nedoložení všech potřebných náležitostí k vydání potvrzení o přechodném pobytu) také situace, kdy se žadatel o přechodný pobyt stane neodůvodněnou zátěží systému sociálního zabezpečení, je evidován jako nežádoucí osoba, byl mu povolen pobyt na základě předložení padělaných dokladů, byl pravomocně

---

⁵¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS

⁵² § 87a odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

odsouzen soudem ČR za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce více než 3 roky, nebo ohrožuje veřejné zdraví.

O zamítnutí žádosti a zrušení přechodného pobytu rozhoduje Ministerstvo vnitra, které musí rozhodovat v souladu se zásadou přiměřenosti (§ 87d odst. 2 zákona o pobytu cizinců: „...rozhodnutí o zrušení přechodného pobytu na území bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života občana Evropské unie.“). Pokud je občanu EU takto zrušen přechodný pobyt, vydá Ministerstvo vnitra výjezdní příkaz, ve kterém je uvedena lhůta, v níž je povinen z území ČR vycestovat (§ 50 a § 87d odst. 3 zákona o pobytu cizinců).

3.2 Podmínky pro občany třetích zemí

Druhou skupinou cizinců jsou ti, kteří nejsou občany žádného členského státu EU, ani občané Islandu, Lichtenštejnska, Norska či Švýcarska – tedy tzv. občané „třetích zemí“. Zde je třeba se zmínit o Schengenském hraničním kodexu⁵³, který upravuje pravidla pro překračování vnějších hranic Schengenského prostoru občany třetích zemí. Konkrétní podmínky nalezneme v čl. 6 Schengenského hraničního kodexu.

Rozlišuje se mezi dvěma druhy pobytů v schengenském prostoru, a to krátkodobý pobyt nepřekračující 90 dní během jakéhokoli období 180 dnů, čímž se rozumí období 180 dnů bezprostředně předcházejících každému dni pobytu a dlouhodobý pobyt nad 90 dní.

Jak jsem zmínila výše, podmínky pro vstup občanů třetích zemí lze najít v čl. 6 Schengenského kodexu, kdy v případě krátkodobého pobytu musí mít občan třetí země platný cestovní doklad opravňující ho k překročení hranice, doklad musí být platný minimálně tři měsíce po předpokládaném datu odjezdu z České republiky a nesmí být starší než deset let.

V souvislosti s krátkodobým pobytem je třeba zmínit Nařízení Rady ES č. 539/2001⁵⁴, které ve svých přílohách obsahuje seznam třetích zemí, jejichž občané musí mít při překračování vnějších hranic schengenského prostoru vízum (tedy

---

⁵³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex).

⁵⁴ Nařízení Rady ES č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni.

státy uplatňující společnou vízovou politiku) a seznam třetích zemí, jejichž občané tuto vízovou povinnost nemají.

Dalšími podmínkami podle čl. 6 cit. kodexu je odůvodnění účelu pobytu a prokázání dostatečných prostředků na obživu a pro návrat do země původu, tyto osoby nesmí být vedeny v Schengenském informačním systému (SIS) jako osoby, kterým má být odepřen vstup a nesmí být hrozbou pro veřejný pořádek, vnitřní bezpečnost či mezinárodní vztahy jakéhokoli členského státu EU.

Je však třeba zdůraznit, že osvobození od vízové povinnosti se neuplatňuje v případě, kdy chce občan třetí země provozovat na území České republiky výdělečnou činnost; pro tento případ je třeba si zažádat o tzv. schengenské (krátkodobé) vízum za účelem zaměstnání, resp. podnikání v našem případě.

Schengenské krátkodobé vízum upravuje tzv. vízový kodex⁵⁵ a lze ho získat na základě žádosti podané Ministerstvu vnitra, za vyplnění příslušného formuláře a předložení příslušných dokladů: cestovní doklad, fotografie, biometrické údaje (otisky prstů), doklad o účelu cesty, doklad o ubytování a finančních prostředcích, doklad o záměru opustit území České republiky před skončením platnosti víza a cestovní zdravotní pojištění.⁵⁶ Samozřejmě je třeba také zaplatit poplatek za podání žádosti.

Nás bude ale především zajímat dlouhodobé vízum (nad 90 dní) za účelem podnikání a povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání.

3.2.1 Vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání

Náležitosti žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů stanovuje § 31 zákona o pobytu cizinců na území ČR. Žádost o toto vízum se podává vždy osobně na zastupitelském úřadu ČR ve státě, jehož je žadatel státním příslušníkem, nebo jež vydal cestovní doklad žadatele, popř. ve státě, kde má žadatel povolen dlouhodobý či trvalý pobyt. K žádosti o udělení víza je žadatel povinen přiložit cestovní doklad, prostředky k pobytu na území, doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území, fotografii a doklad o zápisu do příslušného

---

⁵⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

⁵⁶ Čl. 10 odst. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)

rejstříku, seznamu nebo evidence.⁵⁷ Tímto dokladem je výpis z živnostenského rejstříku (§ 47 odst. 7, 8 ŽZ) nebo výpis z obchodního rejstříku nebo zápis do příslušného seznamu, jedná-li se o výkon nezávislého povolání.

Prostředky k pobytu za účelem podnikání, který má vcelku přesáhnout 90 dnů, upravuje § 13 zákona o pobytu cizinců. V případě dlouhodobého pobytu za účelem podnikání musí žadatel předložit peněžní prostředky ve výši alespoň padesátinásobku částky existenčního minima nebo doklad potvrzující zaplacení služeb spojených s pobytem cizince na území ČR nebo dokladu potvrzujícího, že služby budou poskytnuty bezplatně. Prokázat dostatečné peněžní prostředky je možné výpisem z účtu, jiným dokladem o finančním zajištění nebo platnou mezinárodně uznávanou platební kartou (podrobněji § 13 odst. 2 zákona o pobytu cizinců).

Na základě § 31 odst. 4 zákona o pobytu cizinců je žadatel dále na požádání povinen předložit doklad obdobný výpisu z evidence Rejstříku trestů vydaného jednak státem, jehož je žadatel státním příslušníkem, ale také státy, ve kterých v posledních třech letech nepřetržitě pobýval po dobu delší než šest měsíců. Pokud takový doklad daný stát nevydává, předloží žadatel čestné prohlášení. Na požádání orgánu vydávajícího vízum předloží žadatel doklad, který potvrzuje splnění požadavků opatření před zavlečením infekčního onemocnění.

V případě, že příslušný orgán žadateli o vízum vyhoví, je žadatel povinen před vyznačením víza předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění po dobu pobytu na území ČR, které odpovídá zákonným podmínkám.⁵⁸

Orgánem příslušným k vyřizování žádostí o dlouhodobá víza je Ministerstvo vnitra, přičemž zastupitelský úřad ČR v zahraničí funguje pouze jako příjemce žádostí, jakýsi prostředník mezi Ministerstvem vnitra a žadatelem, může žadatele vyzvat k pohovoru a v případě kladného vyřízení mu vízum předá.⁵⁹

---

⁵⁷ § 31 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR

⁵⁸ § 180j zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR

⁵⁹ *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2018 Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2018-03-28]. DOI: <http://www.mvcr.cz/>.

3.2.2 Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání

Vydávání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání upravuje § 46 odst. 7 zákona o pobytu cizinců na území ČR. K žádosti o vydání povolení je třeba přiložit cestovní doklad, doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území, fotografii, dále úhrnný měsíční příjem, který musí splňovat určité podmínky [§ 46 odst. 7 písm. b)], doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence, doklad prokazující bezdlužnost cizince, je-li cizinec statutárním orgánem obchodní korporace nebo členem statutárního orgánu obchodní korporace, prokáže bezdlužnost této korporace, na požádání předloží platební výměr daně z příjmu a doklad o cestovním zdravotním pojištění po dobu pobytu na území ČR.

Pochopitelně má i občan třetí země ohlašovací povinnost, vyplývající z § 93 odst. 1 zákona o pobytu cizinců: „*Cizinec je povinen do 3 pracovních dnů ode dne vstupu na území ohlásit na policii místo pobytu na území (§ 97); to neplatí, pokud jde o cizince mladšího 15 let, člena personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v České republice, jeho rodinného příslušníka registrovaného Ministerstvem zahraničních věcí nebo cizince, kterému ministerstvo zajišťuje ubytování. Povinnost ohlásit místo pobytu na policii se dále nevztahuje na cizince, který tuto povinnost splnil u ubytovatele [§ 103 písm. b)].“*

3.2.3 Bezvízové dohody

Rozhodně bychom neměli zapomenout na bilaterální bezvízové dohody, které uzavřela Česká republika s třetími zeměmi a na základě kterých je státním příslušníkům třetích zemí umožněn krátkodobý pobyt na území ČR nad rámec schengenských předpisů. „*Důležité je upozornit na skutečnost, že Schengenský hraniční kodex a s ním související předpisy se nedotýkají platnosti dohod o bezvízovém styku uzavřených před nabytím jeho účinnosti, tedy pro Českou republiku před 21. prosincem 2007.*“⁶⁰ Jedná se tedy o bilaterální dohody, které

---

⁶⁰ SLÁVIKOVÁ GERŽOVÁ, Radoslava a SMRŽ, Ivo. Vztah Schengenského hraničního kodexu a bilaterálních dohod o bezvízovém styku s ohledem na pobyt státních příslušníků třetích zemí na území ČR. *epravo.cz* [online]. 7. 7. 2015. [cit. 2018-03-28]. DOI: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vztah-schengenskeho-hranicniho-kodexu-a-bilaterálních-dohod>

uzavřela Česká republika před 21. prosincem 2007, což je den, kdy se ČR zapojila do schengenské spolupráce.

Co se týče aplikace bilaterálních bezvízových dohod a Schengenského hraničního kodexu, jedná se o dva „systémy“, které se vzájemně nevylučují, nýbrž vyskytují se vedle sebe a je proto možné využívat eventualit pobytu jak podle bilaterálních bezvízových dohod, tak podle Schengenského hraničního kodexu.

Tyto dohody bych rozdělila do tří skupiny podle možné délky pobytu a to na dohody, které stanovují jako maximální dobu bezvízového pobytu v České republice tři měsíce, dohody, na základě kterých je možné na území ČR pobývat bez víza po dobu 30 dnů a nakonec dohody s maximální délkou pobytu v době tří měsíců v šestiměsíčním období v schengenském prostoru.

V souvislosti s první skupinou dohod mohou občané třetích zemí, se kterými má ČR uzavřenou tuto dohodu, pobývat v České republice nad rámec doby, která je pro pobyt v schengenském prostoru stanovena. Tento typ dohod má ČR uzavřené s Argentinou, Chile, Izraelem, Koreou, Kostarikou, Malajsií a Uruguayí.

Druhý typ dohod funguje na stejném principu jako dohody s maximální délkou bezvízového pobytu tří měsíců s tím rozdílem, že zde je maximální doba takového pobytu stanovena na 30 dní. Tuto bilaterální dohodu uzavřela ČR se Singapurem.

Konečně třetí kategorie dohod umožňuje příslušníkům signatářských států pobývat v ČR po dobu maximálně tří měsíců, přičemž do této doby se započítává již doba, kterou strávili na území jakéhokoli jiného členského státu EU. Takovouto dohodu uzavřela Česká republika s Guatemalou, Hondurasem, Mexikem, Nikaraguou, Panamou a Paraguayí.

Nakonec je třeba zmínit, že mezi občany třetích zemí patří samozřejmě i osoby, které na území ČR pobývají bez jakéhokoli povolení k pobytu, a jejich pobyt je tedy nelegální.

3.3 Podmínky pro azylanty

Poslední skupinou jsou žadatelé o azyl a azylanti, tedy osoby, kterým byla již mezinárodní ochrana udělena bez ohledu na to, jaké státní občanství žadatel o azyl či azylant má. Mezinárodní ochranou je poskytnutí azylu cizinci na základě jeho žádosti. Tento závazek České republiky vyplývá z Úmluvy o právním postavení uprchlíků č. 208/1993 Sb. ze dne 28. 7. 1951.

Řízení o azylu je zahájeno prohlášením cizince o úmyslu žádat o mezinárodní ochranu ve formě azylu a poté samotnou žádostí cizince, kterou je Česká republika povinna přijmout.⁶¹ V samotném řízení o azylu se postupuje podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Relevantním předpisem na evropské úrovni je nařízení Rady (ES) č. 343/2003 ze dne 18. února 2003 („Dublinské nařízení“) upravující posuzování žádostí o azyl podaných státními příslušníky třetích států v členském státě EU.

Azylanti mají na základě § 76 zákona o azylu za účelem jejich co možná nejlepšího postavení po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu na území České republiky trvalý pobyt. Navíc § 5 odst. 6 ŽZ stanoví, že *„fyzická osoba, jíž byla udělena mezinárodní ochrana, a její rodinní příslušníci mohou provozovat živnost za stejných podmínek jako občan České republiky.“*

---

⁶¹ PAUKNEROVÁ, Monika a Květoslav RŮŽIČKA. *Rekodifikované mezinárodní právo soukromé*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014. Scripta iuridica. ISBN 978-80-87146-94-1. S. 86.

4 Formy podnikání

4.1 Podnikání podle živnostenského zákona

Provozování živnosti je jedním ze způsobů podnikání, kdy se jedná o soustavnou činnost provozovanou samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem (§ 2 ŽZ). Živnost je v živnostenském zákoně definována i negativně, kdy jsou zde vyjmenovány druhy činností, které živnostenským podnikáním nejsou, jako je např. činnost lékařů, advokátů, bank či provozování zemědělství (§ 3 ŽZ).

§ 5 živnostenského zákona stanoví subjekty oprávněné provozovat živnost. Odstavec 2 daného ustanovení opravňuje zahraniční osoby (tedy fyzické osoby s bydlištěm a právnické osoby se sídlem mimo území ČR) provozovat na území České republiky živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako českým osobám, pokud z živnostenského zákona (či jiného zvláštního zákona) neplyne něco jiného.

Na základě odstavců 5 a 6 cit. ustanovení lze rozlišit tři skupiny zahraničních fyzických osob, a to na ty, které jsou povinny mít k provozování živnosti na území ČR povolení k pobytu, zahraniční fyzické osoby, které toto povolení nepotřebují a fyzické osoby, kterým byla udělena mezinárodní ochrana.

Do první skupiny osob patří občané třetích zemí, kteří musí k ohlášení živnosti či k žádosti o koncesi přiložit doklad, jež prokazuje buď udělení víza k pobytu nad 90 dnů, nebo povolení k dlouhodobému pobytu. To se netýká zahraniční fyzické osoby, která zamýšlí na území ČR provozovat živnost prostřednictvím odštěpného závodu.

Druhou kategorií tvoří občané členského státu EU, kterými jsou podle živnostenského zákona občané jiného smluvního státu Dohody o EHP, občané Švýcarské konfederace, rodinní příslušníci občanů EU nebo občanů jiných smluvních států Dohody o EHP a Švýcarské konfederace, osoby s trvalým pobytem v ČR a jejich rodinní příslušníci, občané třetích zemí, kteří mají v ČR nebo jiném členském státu EU přiznán status dlouhodobě pobývajícího rezidenta a jejich rodinní příslušníci, ad. (§ 70 odst. 1 ŽZ). Ti nemusí při ohlášení živnosti či žádosti o koncesi přikládat žádný doklad o povolení k pobytu na území České republiky.

Třetí skupina zahrnuje osoby, kterým byla udělena mezinárodní ochrana a jejich rodinní příslušníci, kdy tito mohou provozovat živnost za stejných podmínek jako občané ČR.

Také může nastat situace, že cizinec je držitelem povolení k dlouhodobému pobytu, pobývá na území ČR a až poté se rozhodne začít podnikat, přičemž povolení mu bylo vydáno za jiným účelem. V tom případě je cizinec povinen požádat Ministerstvo vnitra o udělení nového povolení k dlouhodobému pobytu, za podmínky, že pobývá na území ČR po dobu delší pěti let a jeho povolení k dlouhodobému pobytu je platné (§ 45 odst. 1 zákona o pobytu cizinců; doba pěti let byla novelou č. 222/2017 Sb., účinnou od 15. 8. 2017, prodloužena z původních dvou let).

A zde je třeba zmínit praktickou informaci pro cizince, kteří žádají o vízum k pobytu nad 90 dní nebo o povolení k dlouhodobému pobytu. Jak bylo řečeno v kapitolách 3.2.1 a 3.2.2, k žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dní či povolení k dlouhodobému pobytu je žadatel povinen krom dalších náležitostí také předložit doklad o zápisu do příslušného rejstříku, kterým je v tomto konkrétním případě výpis z živnostenského rejstříku. Zároveň však § 5 odst. 5 ŽZ stanovuje povinnost doložit k ohlášení živnosti či k žádosti o koncesi doklad prokazující udělení tohoto víza či povolení k dlouhodobému pobytu. Řešení této situace přináší § 47 odst. 7 ŽZ. Takovému ohlašovateli, který splní všechny podmínky kromě prokázání povolení k pobytu, vydá živnostenský úřad pro účely řízení o povolení k pobytu výpis se všemi náležitostmi (§ 47 odst. 2) s výjimkou uvedení doby platnosti živnostenského oprávnění, resp. doby povoleného pobytu. Až dnem předložení dokladu prokazujícího udělení dlouhodobého víza či povolení k dlouhodobému pobytu živnostenskému úřadu vznikne této zahraniční fyzické osobě živnostenské oprávnění; (nikoli dnem ohlášení, jak je tomu u českých státních příslušníků a občanů EU).

4.1.1 Všeobecné podmínky provozování živnosti (§ 6 ŽZ)

Fyzická osoba, ať už se jedná o státního občana ČR, nebo o cizince, musí být plně svéprávná. (Podle občanského zákoníku se fyzická osoba stává plně svéprávnou zletilostí, která se nabývá dovršením osmnáctého roku věku⁶².)

---

⁶² § 30 odst. 1 zákona č. 89/2012, občanský zákoník

Svéprávnost zahraničních fyzických osob se řídí právním řádem státu, v němž má tato osoba obvyklý pobyt, nestanoví-li zákon něco jiného (§ 29 odst. 1 ZMPS), avšak činí-li fyzická osoba právní jednání v ČR, je k němu způsobilá, pokud je její způsobilost dána podle právního řádu ČR (§ 29 odst. 2 ZMPS). Hranicím určovatelem způsobilosti fyzické osoby je tedy obvyklý pobyt, který nahradil dříve upřednostňované kritérium státní příslušnosti, a to především z důvodu vysoké mobility osob, která se dnes vyskytuje čím dál častěji, obzvláště v rámci Evropské unie, a není neobvyklé, že se cizí státní příslušníci pohybují a usazují v jiných státech a tudíž je jejich obvyklý pobyt mnohem užším spojením s jimi samými než státní příslušnost.⁶³

Druhou všeobecnou podmínkou je bezúhonnost. Bezúhonnou není podle živnostenského zákona osoba, která byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin, který byl spáchán v souvislosti s podnikáním, nebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje. Takto definovaná bezúhonnost má sloužit především jako ochrana práv jiných osob.⁶⁴ Osoby, které jsou státními příslušníky jiného členského státu EU (než ČR), prokazují bezúhonnost výpisem z evidence trestů či jiným rovnocenným dokladem vydaným příslušným soudním či správním orgánem státu, jehož je občanem, nebo státu jeho posledního pobytu. Tento výpis nesmí být starší než 3 měsíce. Osoby, které nejsou ani občany ČR, ani občany jiného členského státu EU, prokazují bezúhonnost výpisem z evidence trestu nebo rovnocenným dokladem (opět ne starším než 3 měsíce) vydaným státem, jehož jsou občanem a výpisem z evidence Rejstříku trestů, pokud nejde o osoby, které mají na území ČR povolen trvalý pobyt. Tyto osoby totiž prokazují bezúhonnost stejně jako občané ČR – výpisem z evidence Rejstříku trestů, kterou si živnostenský úřad sám obstará.

4.1.2 Zvláštní podmínky provozování živnosti (§ 7 ŽZ)

Zvláštní podmínky spočívají zejména v odborné či jiné způsobilosti, nebo i praxi v oboru. Tato způsobilost je požadována u vázaných, řemeslných a koncesovaných živností, jejichž seznamy jsou obsaženy v přílohách

---

⁶³ BŘÍZA, Petr, BŘICHÁČEK, Tomáš, FIŠEROVÁ, Zuzana, HORÁK, Pavel, PTÁČEK, Lubomír, SVOBODA, Jiří. Zákon o mezinárodním právu soukromém. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 179. ISBN 978-80-7400-528-2. §29.

⁶⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

živnostenského zákona a obsahují nejen výčet těchto živností, ale i popis požadované odborné způsobilosti.

Pokud fyzická osoba, která chce provozovat živnostenské podnikání, nesplňuje zvláštní podmínky pro provozování živnosti, je povinna ustanovit odpovědného zástupce (§ 11 ŽZ). To platí i pro právnickou osobu, která hodlá provozovat živnost požadující odbornou způsobilost. Jedná se tedy o všechny druhy živností kromě živnosti volné.

Odpovědným zástupcem ustanoví podnikatel (fyzická osoba) jinou fyzickou osobu, která je ve smluvním vztahu k podnikateli, splňuje všeobecné i zvláštní podmínky pro provozování živnosti a která bude následně odpovídat za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů. Podnikatel (právnická osoba) za odpovědného zástupce ustanoví člena svého statutárního orgánu, který musí být fyzickou osobou a musí splňovat všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti. Zahraniční právnická osoba ustanoví do funkce odpovědného zástupce vedoucího odštěpného závodu umístěného na území ČR, který musí taktéž splňovat podmínky pro výkon funkce odpovědného zástupce podle ŽZ. Není-li žádné takové osoby, ustanoví do této funkce jinou osobu tyto podmínky splňující.⁶⁵

4.1.3 Vznik a ukončení živnosti

Rozlišujeme dva druhy živností, a to ohlašovací (ty lze dále kategorizovat na volné, řemeslné a vázané) a koncesované (§ 9 ŽZ), přičemž toto rozlišení je spojeno i se vznikem živnostenského oprávnění (§ 10 ŽZ). Živnostenské oprávnění k provozování ohlašovací živnosti vzniká dnem ohlášení (kromě výše zmíněného případu, kdy je cizinec povinen doložit povolení k pobytu, poté vzniká živnostenské oprávnění tedy až dnem, kdy bylo živnostenskému úřadu toto povolení předloženo). U koncesovaných živností je dnem vzniku živnostenského oprávnění den nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese, to neplatí v případě, že zahraniční fyzická osoba byla povinna doložit v dané lhůtě povolení k pobytu, avšak neučinila tak, má se za to, že nesplnila podmínky pro vznik živnostenského oprávnění (§ 54 odst. 3 ŽZ).

---

⁶⁵ § 11 odst. 4 písm. b) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)

Pro zahraniční fyzické osoby, které hodlají na území ČR provozovat živnost, a pro zahraniční právnické osoby je situace odlišná. Živnostenský úřad jim potvrdí splnění podmínek pro provozování živnosti vydáním výpisu, který musí ve lhůtě 90 dnů od jeho doručení přiložit k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, do kterého se povinně zapisují a zaslat ho příslušnému rejstříkovému soudu. Živnostenské oprávnění těmto osobám vznikne až dnem jejich zápisu do obchodního (či obdobného) rejstříku (§ 10 odst. 4, 5 ŽZ).

Předešlá právní úprava stanovila pro zahraniční osoby, resp. pro občany třetích zemí (těmi jsou ti, kteří nejsou občany EU, států tvořících EHP a Švýcarské konfederace, jejich rodinní příslušníci, občany třetích států, kterým bylo v členském státě EU přiznáno právní postavení dlouhodobě pobývajícího rezidenta a jejich rodinní příslušníci a dalšími fyzickými osobami, kterým vzniklo právo podnikat podle živnostenského nebo jiného zákona⁶⁶) požadavek zápisu do obchodního rejstříku, kdy až dnem zápisu mohla tato osoba zahájit podnikání na území ČR (§ 21 odst. 3 ObchZ). Vzhledem k tomu, že obchodní zákoník pozbyl k 1. lednu 2014 účinnosti, není právo podnikat již vázáno na zápis do obchodního rejstříku. „*V reakci na principy volného trhu se předpokládá, že osoba odlišná od osob vymezených v § 43 se i nadále zapisuje do veřejného rejstříku, resp. její závod (složka), nicméně to nijak neváže na její právo podnikat. Veřejná registrace je zde chápána jako evidence a právo podnikat takováto osoba má nezávisle na ní, tedy podle jiných právních předpisů.*“⁶⁷

Živnostenské oprávnění se neuděluje na dobu neurčitou, jako občanům EU, ale na dobu určitou, která koresponduje s dobou povoleného pobytu [(§ 47 odst. 2 písm. e) ŽZ]. Pokud chce osoba pokračovat v podnikání i po uplynutí této doby, musí před uplynutím této lhůty oznámit živnostenskému úřadu, že chce v provozování živnosti pokračovat a v případě, že se její živnostenské oprávnění váže na povolení k pobytu na území ČR, je povinna také doložit nové povolení.

---

⁶⁶ § 43 zákona č. 304/2013, o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů

⁶⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, § 42 – 47.

4.2 Podnikání zahraničních osob bez založení právnické osoby

Tato kapitola pojednává o způsobech, kterými se může zahraniční osoba určitým způsobem podílet na činnosti české právnické osoby, aniž by byla podílníkem v české obchodní společnosti nebo sama právnickou osobu zakládala. Podnikání zahraničních osob bez založení právnické osoby je založeno na závazkovém právním vztahu mezi zahraniční a českou osobou či osobami. Tento závazkový vztah může vzniknout na základě smlouvy o společnosti (dříve smlouva o sdružení⁶⁸), smlouvy o tiché společnosti či například smlouvy o obchodním zastoupení, nejedná se avšak o vznik nové právnické osoby. Tyto smlouvy se na základě § 87 odst. 1 ZMPS řídí právem státu, s nímž nejužší souvisí, pokud si strany samy nezvolí rozhodné právo. Volba rozhodného práva musí být však vyjádřena výslovně, anebo musí vyplývat bez jakýchkoli pochybností z ustanovení vlastní smlouvy či z okolností případu. Nejpraktičtější je samozřejmě stanovit si rozhodné právo v samotné smlouvě, nejčastěji v závěrečných ustanoveních smlouvy. Do této skupiny lze také zařadit evropské hospodářské zájmové sdružení, které je jednou z forem nepřímé účasti zahraniční osoby.

4.2.1 Společnost (§ 2716 – 2746 NOZ)

Společností je sdružení několika osob jako společníků, kteří se smlouvou o společnosti zaváží sdružit za společným účelem činnosti nebo věci. Společníky mohou být jak fyzické, tak právnické osoby. „*Společnost nemá právní osobnost a není právnickou osobou. Nositeli práv a povinností jsou pouze společníci (členové společnosti) jako osoby, které uzavřely smlouvu o vzniku společnosti.*“⁶⁹ Tato smlouva může být uzavřena ústně, konkludentně či písemně, ujednají-li si však

⁶⁸ § 829 an. zákona č. 40/1964, občanský zákoník

⁶⁹ HULMÁK, Milan, BEDNÁŘ, Václav, BEZOUŠKA, Petr, BOHMAN, Ludvík, DOBROVOLNÁ, Eva, DOLEŽAL, Tomáš, ELEK, Štefan, HANDLAR, Jiří, HAVEL, Bohumil, HORÁK, Pavel, CHALOUPKOVÁ, Helena, KABELKOVÁ, Eva, KASÍK, Petr, KOTÁSEK, Josef, LIŠKA, Petr, MACEK, Jiří, ONDREJOVÁ, Dana, PETROV, Jan, PIHERA, Vlastimil, SEDLÁČEK, Dušan, SEDLÁČEK, Pavel, SELUCKÁ, Markéta, SIMON, Pavel, SVOBODA, Lukáš, TRUBAČ, Ondřej, VÍTOVÁ, Blanka, WAWERKOVÁ, Magdalena. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1244. ISBN 978-80-7400-287-8.

společníci sdružení majetku, smlouva je platná pouze s podepsaným soupisem vkladů společníků. Na práva a povinnosti společníků se přiměřeně použije ustanovení o spoluvlastnictví. „*To znamená, že peněžní prostředky a užitelné věci, jakož i věci určené podle druhu vložené do společnosti, se stávají spoluvlastnictvím společníků, kteří vklady přispěli.*“⁷⁰

Pokud není ve smlouvě o společnosti stanoven poměr, v jakém se společníci podílejí na zisku a ztrátě, platí, že se podílejí rovným dílem. Z dluhů, které vznikly v rámci činnosti společnosti, jsou společníci vůči třetím osobám zavázáni společně a nerozdílně.⁷¹

Společník je oprávněn ze společnosti vystoupit, nesmí tak však učinit k újmě ostatních společníků. Společnost zaniká dohodou, splněním podmínky ve smlouvě o společnosti ujednané, uplynutím doby, na kterou byla ujednána, dosažením účelu, ke kterému byla zřízena nebo nerealizovatelností účelu (§ 2744 NOZ).

4.2.2 Tichá společnost (§ 2724 – 2755 NOZ)

Tichá společnost se zakládá smlouvou o tiché společnosti, kdy tzv. tichý společník (fyzická nebo právnická osoba) se zavazuje ke vkladu, kterým se bude po celou dobu trvání tiché společnosti podílet na výsledcích podnikání podnikatele, a to na zisku i ztrátě, a proti tomu se podnikatel zavazuje platit tichému společníkovi podíl na zisku (§ 2747 odst. 1 NOZ).

Uzavřením smlouvy o tiché společnosti nevzniká žádný nový subjekt, není proto tedy třeba registrace tiché společnosti ve veřejném seznamu; jde pouze o závazkový vztah, a i když je sám podnikatel zapsán ve veřejném rejstříku, tichý společník se do něj nezapisuje.⁷² (Písemnou formu občanský zákoník oproti předešlé úpravě nevyžaduje.)

---

⁷⁰ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, KABELKOVÁ, Eva, VYCHOPENĚ, Martin, TJIRÁSKOVÁ, Tatiana, ŠLAUF, Petr, PŘÍVARA, Mojmir, NOVÁKOVÁ, Jaroslava, MILOTOVÁ, Martina, FIALA, Jiří, KRAUS, Pavel, SVEJKOVSKÝ, Vít, SÝKOROVÁ, Pavla. Vzory smluv, petítů a zakládacích listin dle nového občanského zákoníku. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 673. ISBN 978-80-7400-648-7.

⁷¹ POLÁČEK, Bohumil. *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-770-7. S. 86.

⁷² HULMÁK, Milan, BEDNÁŘ, Václav, BEZOUŠKA, Petr, BOHMAN, Ludvík, DOBROVOLNÁ, Eva, DOLEŽAL, Tomáš, ELEK, Štefan, HANDLAR, Jiří, HAVEL, Bohumil, HORÁK, Pavel, CHALOUPKOVÁ, Helena, KABELKOVÁ, Eva, KASÍK, Petr, KOTÁSEK, Josef, LIŠKA, Petr, MACEK, Jiří, ONDREJOVÁ, Dana, PETROV, Jan, PIHERA, Vlastimil, SEDLÁČEK, Dušan, SEDLÁČEK, Pavel, SELUCKÁ, Markéta, SIMON, Pavel, SVOBODA,

Ze všech právních skutečností vzniklých z podnikání je zavázán pouze podnikatel, v případě, že je jméno tichého společníka obsaženo ve jménu/obchodní firmě podnikatele, ručí tichý společník za dluhy podnikatele (§ 2750 odst. 1,2 NOZ). Tímto způsobem se může zahraniční osoba jako tichý společník svým způsobem podílet na podnikatelské činnosti české osoby, přestože se nejedná o podnikání v pravém slova smyslu. Přesto je tento závazkově-právní vztah podnikatelské povahy, jelikož se vlastně jedná o investici osoby do podnikatelské činnosti jiné osoby.

4.2.3 Obchodní zastoupení (§ 2483 – 2520 NOZ)

Určitým způsobem podílení se na činnosti české právnické osoby je právě obchodní zastoupení. Jedná se o závazkový vztah mezi obchodním zástupcem a zastoupeným, kdy obchodní zástupce je nezávislým podnikatelem a zavazuje se dlouhodobě vyvíjet pro zastoupeného činnost směřující k uzavírání určitého druhu obchodů zastoupeným či jménem zastoupeného a na jeho účet. Zastoupený se za to zavazuje platit obchodnímu zástupci provizi (§ 2483 NOZ).

Smlouva o obchodním zastoupení vyžaduje na rozdíl od předešlých smluv písemnou formu a také se liší tím, že osoba na straně obchodního zástupce (v našem případě zahraniční osoba) musí být nezávislým podnikatelem. Je možné si sjednat tzv. výhradní obchodní zastoupení, na základě kterého nesmí zastoupený pro určitý okruh osob nebo na určitém území využívat služeb jiného obchodního zástupce (§ 2487 NOZ).

Pro naše potřeby je důležité zmínit ustanovení § 2485 občanského zákoníku, které stanoví rozhodné území v případě, že obchodním zástupcem je zahraniční osoba; tím je na základě vyvratitelné právní domněnky území státu, kde má obchodní zástupce sídlo v době uzavření smlouvy. „*Je však pravidlem, že u zahraničních osob jako zástupců je místo výkonu činnosti sjednáváno.*“⁷³

Lukáš, TRUBAČ, Ondřej, VÍTOVÁ, Blanka, WAWERKOVÁ, Magdalena. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 1269. ISBN 978-80-7400-287-8.

⁷³ HULMÁK, Milan, BEDNÁŘ, Václav, BEZOUŠKA, Petr, BOHMAN, Ludvík, DOBROVOLNÁ, Eva, DOLEŽAL, Tomáš, ELEK, Štefan, HANDLAR, Jiří, HAVEL, Bohumil, HORÁK, Pavel, CHALOUPKOVÁ, Helena, KABELKOVÁ, Eva, KASÍK, Petr, KOTÁSEK, Josef, LIŠKA, Petr, MACEK, Jiří, ONDREJOVÁ, Dana, PETROV, Jan, PIHERA, Vlastimil, SEDLÁČEK, Dušan, SEDLÁČEK, Pavel, SELUCKÁ, Markéta, SIMON, Pavel, SVOBODA, Lukáš, TRUBAČ, Ondřej, VÍTOVÁ, Blanka, WAWERKOVÁ, Magdalena. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, s. 884. ISBN 978-80-7400-287-8.

4.2.4 Evropské hospodářské zájmové sdružení

Evropské hospodářské zájmové sdružení (EHZS) je upraveno zákonem č. 360/2004 Sb., o Evropském hospodářském zájmovém sdružení⁷⁴ a nařízením Rady č. 2137/1985⁷⁵. EHZS je právnickou osobou, která se zakládá smlouvou o sdružení a jejím účelem je na základě článku 3 cit. nařízení usnadňovat nebo rozvíjet hospodářskou činnost svých členů, zlepšit nebo zvýšit hospodářské výsledky této činnosti; naopak dosahování zisku pro vlastní potřebu účelem není.

EHZS je evropským právním instrumentem, který má „*poskytovat podmínky obdobné podmínkám na vnitrostátním trhu*“⁷⁶. EHZS se sídlem v České republice a provozovna EHZS se sídlem v jiném členském státu EU umístěná v ČR se zapisují do obchodního rejstříku, přičemž návrh na zápis podávají všichni členové EHZS (§ 3 zákona č. 360/2004 Sb., o EHZS).

4.3 Majetková účast cizinců v české právnické osobě

Tento způsob participace zahraniční osoby na podnikání české právnické osoby nelze považovat za podnikání v pravém slova smyslu, jelikož onu podnikatelskou činnost provádí samotná česká právnická osoba na vlastní jméno a odpovědnost, nikoli zahraniční osoba; ta je spíše jakýmsi „investorem“, který vnáší do právnické osoby vklad a podílí se na jejím rozhodování.⁷⁷ Jedná se však o jeden ze způsobů zapojení se cizince do podnikání v právnické osobě, a proto aspoň okrajově nastíním tento způsob účasti.

Rozeznáváme tyto druhy majetkových účastí: založení či podílení se na založení české právnické osoby a účastenství v již založené české právnické osobě jako člen, společník, či jediný společník.

„Cizinec se může stát jak majetkovým účastníkem těchto právnických osob, tedy společníkem či členem družstva, aniž by měl v ČR povolen pobyt, ba dokonce

---

⁷⁴ Zákon č. 360/2004, o Evropském hospodářském zájmovém sdružení a o změně zákona č. 513/1991Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁵ Nařízení Rady (EHS) č. 2137/85 ze dne 25. července 1985 o evropském zájmovém sdružení

⁷⁶ Nařízení Rady (EHS) č. 2137/85 ze dne 25. července 1985 o evropském zájmovém sdružení

⁷⁷ DOLEČEK, Marek. Podnikání zahraničních osob v ČR. *BusinessInfo.cz* [online]. 27.12. 2016. [cit. 2018-03-28]. DOI: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/podnikani-zahranicnich-osob-v-cr-ppbi-63773.html#!&chapter=1>.

aniž by v ČR vůbec fyzicky pobýval.“⁷⁸ Majetková účast zahraniční osoby v české právnické osobě není nijak limitována. Pro majetkovou účast zahraničních osob nejsou dána žádná omezení a jejich postavení je srovnatelné s postavením českých občanů.

Podmínkou majetkové účasti je však jejich způsobilost, která se posuzuje u fyzických zahraničních osob podle právního řádu státu, v němž má osoba obvyklý pobyt, postačí však, je-li způsobilá podle právního řádu ČR (§ 29 odst. 1, 2 ZMPS). U právnických osob se způsobilost řídí právním řádem státu, podle něhož vznikla, pro vázanost z běžných jednání však stačí, je-li k nim způsobilá podle právního řádu platného v místě, v němž takové jednání činí (§ 30 odst. 1, 2 ZMPS).

4.4 Statutární orgán právnické osoby

Všeobecně platí, že zahraniční osoba jako statutární orgán české právnické osoby není povinna mít povolení k pobytu na území České republiky. Avšak v praxi je nejčastějším případem žádosti o povolení k pobytu právě žádost v souvislosti s výkonem funkce jako statutárního orgánu obchodní společnosti nebo družstva.⁷⁹

Rozlišují se v zásadě dvě situace. První vychází z § 42n odst. 3 zákona o pobytu cizinců, kdy cizinec má za splnění podmínek nárok na vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování, hodlá-li na území přechodně pobývat po dobu delší než 90 dnů a je společníkem, statutárním orgánem, členem statutárního orgánu nebo prokuristou obchodní korporace a prokáže-li, že jeho činnost na území ČR bude mít podstatný vliv na podnikání obchodní korporace. Od obchodní korporace, jíž je cizinec statutárním orgánem, členem nebo prokuristou, se přitom požaduje splnění podmínek stanovených v odstavci 1 tohoto ustanovení, které jinak musí plnit cizinec jako fyzická osoba.⁸⁰ Avšak jedná se pouze o nárok na vydání povolení k pobytu, není to, jak bylo řečeno

---

⁷⁸ ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1. S. 228.

⁷⁹ tamtéž

⁸⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

výše, povinností cizince. Pokud ovšem vykonává pouze funkci statutárního orgánu a nikoli činnost spojenou s plněním úkolů plynoucích z předmětu činnosti právnické osoby.

Druhým případem je výkon funkce statutárního orgánu spolu s plněním úkolů vyplývajících z předmětu činnosti právnické osoby zajišťovaných společníkem, statutárním orgánem nebo členem statutárního nebo jiného orgánu obchodní korporace pro obchodní korporaci. Takový cizinec se považuje podle § 89 zákona o zaměstnanosti za zaměstnance, který je povinen mít povolení k zaměstnání a platné oprávnění k pobytu na území ČR.⁸¹

Totéž vyplývá z § 178b zákona o pobytu cizinců, který uvádí, že za zaměstnání se považuje plnění úkolů vyplývajících z předmětu činnosti právnické osoby zajišťovaných společníkem, statutárním orgánem nebo členem statutárního nebo jiného orgánu obchodní společnosti pro obchodní společnost nebo členem statutárního orgánu nebo jiného orgánu družstva pro družstvo.

Přestože se v této práci zabývám podnikáním, považuji v souvislosti s výše nastíněnou problematikou výkonu funkce statutárního orgánu za přínosné zmínit se stručně o zaměstnávání cizinců, především tedy o povolení k zaměstnání.

Povolení k zaměstnání vydávají krajské pobočky Úřadu práce. Jak vyplývá z kapitoly o vnitřním trhu Evropské unie, povolení k zaměstnání se nevyžaduje pro občany členských států EU, Islandu, Lichtenštejnska, Norska a Švýcarské konfederace a jejich rodinné příslušníky. Dále podle § 98 zákona o zaměstnanosti nejsou povinni mít povolení k zaměstnání cizinci, kteří mají povolení k trvalému pobytu, rodinní příslušníci členů diplomatické mise, azylanti a další skupiny osob vyjmenované v cit. ustanovení.

Rozlišujeme dva druhy povolení k zaměstnání, a to zaměstnaneckou kartu (§ 42g zákona o pobytu cizinců) a modrou kartu (§ 42i téhož zákona).

Zaměstnanecká karta představuje povolení k dlouhodobému pobytu a opravňuje cizince k přechodnému pobytu delšímu než 3 měsíce a k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, pro kterou byla karta vydána (§ 42g odst. 1 zákona o pobytu cizinců).

Modrou kartu je možné vydat cizincům, kteří hodlají na území ČR pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce a budou zaměstnání na pracovní pozici požadující vysokou kvalifikaci (§ 42i odst. 1 zákona o pobytu cizinců). I tato karta opravňuje cizince k práci pouze na pracovním místě, pro které byla vydána.

---

⁸¹ § 89 odst. 2,3 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Účelem modré karty je usnadnit přístup na český trh práce cizincům, kteří disponují vysokou kvalifikací a kteří jsou pro Českou republiku nepopiratelným přínosem.⁸²

Náležitosti žádostí o povolení k zaměstnání a další podrobnosti jsou obsaženy v § 42g – 42j zákona o pobytu cizinců na území ČR.

4.5 Založení právnické osoby

Tento druh podnikání cizinců na území ČR je „nejčastější formou vstupu zahraničního kapitálu na český trh“⁸³. Pokud hodlá zahraniční osoba v ČR založit novou právnickou osobu, musí tak učinit podle českého právního řádu (§ 30 odst. 3 ZMPS), tedy postupuje podle obecných ustanovení o právnických osobách v § 118 an. občanského zákoníku, příslušných ustanovení zákona č. 90/2012 Sb, o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „zákon o obchodních korporacích“ nebo „ZOK“) a dalších zvláštních právních předpisů.

Princip obsažený v § 30 odst. 1 ZMPS lze nalézt i v § 3024 odst. 2 občanského zákoníku, který obsahuje kolizní normu stanovící, že způsobilost nabývat práva a zavazovat se k povinnostem, kterou má jiná než fyzická zahraniční osoba (tedy zahraniční osoba právnická) podle právního řádu, podle něhož byla založena, jí náleží rovněž v oblasti českého právního řádu. Právním řádem, podle něhož byla tato osoba založena, se řídí i její vnitřní právní poměry a ručení jejích členů nebo společníků za její dluhy.

Právnická osoba, pokud má vykonávat podnikatelskou činnost, musí před svým vznikem získat příslušné podnikatelské oprávnění. Jak bylo objasněno v kapitole 4.1.2, právnická osoba provozující živnostenské podnikání vyžadující splnění zvláštních podmínek podle § 7 ŽZ musí ustanovit odpovědného zástupce, který odpovídá za řádný provoz živnosti a dodržování živnostenskoprávních předpisů.

Pro určité druhy podnikání v ČR je potřeba zvláštního povolení či oprávnění, jako je v případě poskytování finančních služeb, které je podmíněno získáním veřejnoprávního oprávnění a nad jejichž činností dohlíží Česká národní

---

⁸² PAUKNEROVÁ, Monika. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-368-5. S. 201.

⁸³ POLÁČEK, Bohumil. *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-770-7. S. 89.

banka (viz zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, zákon č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ad.). „*Toto oprávnění může mít podobu povolení, licence nebo registrace pro tuzemské osoby a pro zahraniční osoby, které nepožívají výhod jednoho povolení platného v rámci celého Evropského hospodářského prostoru. Zahraničním osobám z členských států Evropského hospodářského prostoru, které požívají výhod jednotné licence, vzniká takové oprávnění na základě notifikace.*“⁸⁴

4.6 Pobočka závodu zahraniční osoby na území ČR

Další variantou podnikání zahraniční osoby v České republice bez založení nové právnické osoby je zřízení odštěpného závodu, tedy pobočky závodu zahraniční osoby na území ČR, která nemá vlastní právní subjektivitu. § 503 občanského zákoníku definuje pobočku jako takovou část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodne, že bude pobočkou. Pokud se taková pobočka zapisuje do obchodního rejstříku, jedná se o odštěpný závod, což odpovídá našemu případu, kdy pobočky závodu zahraničních osob se zapisují do obchodního rejstříku obligatorně (§ 44 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, dále jen „zákon o veřejných rejstřících“). Oprávnění provozovat podnikatelskou činnost poté vzniká až dnem zápisu odštěpného závodu do obchodního rejstříku.

Odštěpný závod zastupuje vedoucí odštěpného závodu (jediný povinný orgán odštěpného závodu), a to ve všech záležitostech, které se odštěpného závodu týkají a jako odpovědný zástupce odpovídá zahraniční osobě za řádný provoz živnosti a dodržování živnostenskoprávních předpisů a zastupuje zahraniční osobu ve všech aspektech týkajících se odštěpného závodu.⁸⁵ Vedoucím odštěpného závodu smí být pouze fyzická osoba, která podléhá povinnému zápisu do obchodního rejstříku.

---

⁸⁴ POLÁČEK, Bohumil. *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-770-7. S. 90.

⁸⁵ JACK&JAMES. *Založení odštěpného závodu zahraniční osoby*. [online]. 16. 1. 2016. [cit. 2018-03-28]. DOI: <https://www.jake-james.cz/zalozeni-odstepneho-zavodu-zahranicni-osoby>.

Návrh na zápis do obchodního rejstříku podává sama zahraniční osoba. Do obchodního rejstříku se o odštěpném závodu zahraniční osoby zapisuje jeho označení, sídlo nebo umístění, identifikační číslo, předmět podnikání nebo činnosti, jméno zahraniční osoby, její právní forma a výše upsaného základního kapitálu, právo státu, kterým se zahraniční osoba řídí a další skutečnosti vyčtené v § 49 zákona o veřejných rejstřících.

4.7 Přemístění sídla zahraniční osoby do ČR

Přemístění sídla právnické osoby do ČR je upraveno v § 138 občanského zákoníku. V právní teorii rozeznáváme v souvislosti se sídlem právnické osoby dva principy: inkorporační princip a princip sídla. Podle inkorporačního principu je osobním statutem společnosti (tedy rozhodným právním řádem, podle kterého se řídí vznik společnosti, její právní povaha a způsobilost, vnitřní vztahy a další) právní řád státu, podle něhož vznikla.⁸⁶ Naopak na základě principu sídla je osobním statutem společnosti právní řád státu, ve kterém se nachází sídlo společnosti, přičemž se musí jednat o skutečné sídlo, kde společnost vykonává hlavní správu a činnost, nikoli pouze sídlo statutární.⁸⁷

Z § 30 odst. 1 ZMPS lze vyčíst, že v ČR se vychází z principu inkorporačního, přesto při přemístění sídla obchodní společnosti dochází ve skutečnosti ke kombinaci obou principů.⁸⁸

Při přemísťování sídla je nutné nejdříve zjistit, zda přemístění umožňuje právní řád státu, v němž má tato osoba sídlo, tedy ze kterého se hodlá přemístit. Dále je třeba zkoumat, zda se nejedná o právnickou osobu zakázanou podle § 145 občanského zákoníku. Tou je taková právnická osoba, která je založena za účelem porušení práva nebo dosažení určitého cíle nezákonným způsobem, nejčastěji se bude jednat o účel dosažení nebo omezení osobních, politických nebo jiných práv osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení; dále může být takovýmto nezákonným účelem rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti, podpora násilí nebo řízení orgánu

---

⁸⁶ NOVOTNÝ, Petr. Osobní statut obchodních společností. *epravo.cz* [online]. 22. 6. 2006. [cit. 2018-03-28] DOI: <https://www.epravo.cz/top/clanky/osobni-statut-obchodnich-spolecnosti-41447.html>.

⁸⁷ BRODEC, Jan. Osobní statut obchodní společnosti v kontextu přeshraničního přemístění sídla. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 10, s. 273-278.

⁸⁸ tamtéž

veřejné moci nebo výkonu veřejné správy bez zákonného zmocnění. Stejně tak je zakázána ozbrojená právnická osoba, nebyla-li zřízena zákonem. Pokud takováto osoba hodlá přemístit své sídlo do ČR, rejstříkový soud usnesením odmítne zápis do obchodního rejstříku [§ 86 písm. f)]. Tato regulace je promítnutím požadavků evropského práva (konkrétně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES⁸⁹), kdy vzhledem k významnému vlivu obchodních korporací na třetí osoby, s nimiž vstupují do právních vztahů, je zapotřebí striktní úpravy.⁹⁰

Vzhledem k tomu, že ustanovení § 138 odst. 1 umožňuje jakékoli právnické osobě (vyjma výše uvedených) přemístění sídla na území ČR, je zapotřebí sladit její právní formu s právními formami uznávanými českým právním řádem, resp. podřídít se právnímu řádu ČR.⁹¹ Proto je právnická osoba, která hodlá přemístit své sídlo na území ČR, povinna přiložit k návrhu na zápis do příslušného veřejného rejstříku jednak rozhodnutí o tom, jakou právní formu české právnické osoby si zvolila, a dále zakladatelské právní jednání, které je českým právním řádem pro tuto formu právnických osob požadováno (§ 138 odst. 2 NOZ).

„Má-li zakladatelské právní jednání odpovídat české právní úpravě při přemístění, bude nutné respektovat i ustanovení o jednotlivých orgánech, o jejich skladbě, o jejich pravomocích.“⁹² Po přemístění právnické osoby se totiž její vnitřní poměry řídí českým právním řádem, včetně ručení jejích členů nebo členů jejích orgánů za dluhy právnické osoby, pokud vznikly po dni účinnosti přemístění sídla do ČR (§138 odst. 3 NOZ). Dnem přemístění sídla do ČR je podle § 142 NOZ den zápisu adresy sídla do příslušného veřejného rejstříku.

4.8 Podnikání podle zákona o advokacii

Další alternativou podnikání zahraničních osob v ČR je výkon advokacie. Právní služby jsou na území ČR oprávněni poskytovat advokáti, evropští advokáti

---

⁸⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření

⁹⁰ GÜRLICH, Richard. Neplatnost obchodní korporace. *Novinky z rekodifikace - advokátní kancelář GÜRLICH & Co.* 2014, č. 7, s. 1.

⁹¹ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, DEVEROVÁ, Lenka. Právnické osoby v novém občanském zákoníku. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013, s. 49. ISBN 978-80-7400-445-2.

⁹² tamtéž, s. 51 – 52.

a za splnění stanovených podmínek zahraniční společnosti. Na základě § 2 odst. 1 písm. b) jsou oprávněni k poskytování právních služeb fyzické osoby, které jsou občany EU (státní příslušníci členských států EU, smluvních států Dohody o EHP a Švýcarské konfederace – dále souhrnně jako „domovské státy“), nebo jsou státními příslušníky jiného státu a jsou v některém z domovských států usazeni. Tyto osoby musí mít oprávnění k poskytování právních služeb pod profesním označením domovského státu, které bylo oznámeno ve Sdělení Ministerstva spravedlnosti⁹³. Poté je taková osoba označována jako evropský advokát a prokazuje se průkazem vydávaným evropskému advokátovi.

Evropský advokát může působit jako hostující evropský advokát (§ 35f an. zákona o advokacii, dále jen „ZA“) nebo usazený evropský advokát (§ 35l an. ZA).

Hostující evropský advokát poskytuje právní služby pouze dočasně nebo příležitostně; nejde tedy o soustavný výkon advokacie. Institut hostujícího evropského advokáta byl zaveden v souvislosti s volným pohybem služeb a zákazem diskriminace na základě státní příslušnosti nebo bydliště jako jedny ze stěžejních principů EU⁹⁴. Při poskytování právních služeb (zejm. zastupování a obhajoba klienta před soudem a před orgány veřejné moci) je hostující evropský advokát povinen dodržovat podmínky stanovené stavovskými předpisy státu, ve kterém vykonává advokacii, aniž by byly nějakým způsobem dotčeny povinnosti, které má v domovském členském státě; pokud tyto předpisy určitou oblast neupravují, je hostující evropský advokát povinen řídit se právními, stavovskými a jinými předpisy domovského státu (§ 35i odst. 1 ZA).

Hostující evropský advokát nemůže vykonávat advokacii jako společník sdružení nebo společník společnosti (§ 35h odst. 1 ZA). Také je z jeho pravomoci vyloučeno sepisování smluv o převodu nemovitostí, zástavních smluv, jejichž předmětem je nemovitost, a smluv o převodu nebo nájmu podniku nebo jeho části, pokud se týkají nemovitosti, stejně tak není oprávněn činit prohlášení o pravosti podpisu (§ 35h odst. 3 ZA).

Výkon advokacie v jiném domovském státě jako usazený evropský advokát je opět projevem vnitřního trhu EU bez vnitřních hranic, volného pohybu osob a služeb, a to ať už jako zaměstnaný advokát, nebo osoba samostatně

---

⁹³ Sdělení Ministerstva spravedlnosti č. 121/2007 Sb. ze dne 10. Května 2007, kterým se oznamují profesní označení podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii

⁹⁴ Směrnice Rady č. 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů

výdělečně činná⁹⁵. Usazený evropský advokát na základě § 35l ZA poskytuje právní služby na rozdíl od hostujícího evropského advokáta soustavně a nepřetržitě a zapisuje se do seznamu evropských advokátů, který vede Česká advokátní komora (dále jen „ČAK“).

Zápis do seznamu evropských advokátů učiní při splnění všech podmínek a náležitostí ČAK na písemnou žádost advokáta, ke které musí být přiloženy doklady prokazující, že je evropským advokátem podle zákona o advokacii, má povinné pojištění pro případ náhrady újmy a zaplatil poplatek za zápis do seznamu evropských advokátů (§ 35m odst. 1 ZA). Pro usazeného evropského advokáta platí přiměřeně ustanovení zákona o advokacii a stavovských předpisů o právech a povinnostech advokátů a na rozdíl od hostujícího evropského advokáta může být společníkem sdružení, společnosti (§ 15 ZA), či vykonávat advokacii v pracovním poměru (§ 35n ZA).

4.8.1 Zahraniční společnost

Zahraniční společnost může také na základě § 35s an. zákona o advokacii poskytovat právní služby na území České republiky, a to za splnění podmínek: musí se jednat o zahraniční společnost mající sídlo nebo organizační složku svého podniku v některém z domovských států, jejími společníky smí být pouze advokáti či jiné fyzické osoby, které mají oprávnění poskytovat právní služby, předmětem podnikání je výlučně poskytování právních služeb, je zapsána (společnost či její organizační složka) do obchodního rejstříku a právní služby jsou poskytovány pouze advokáty nebo usazenými evropskými advokáty.

Dalším požadavkem je, aby za účelem transparentnosti a jistoty byl statutárním orgánem, popř. vedoucím organizační složky advokát či usazený evropský advokát zapsaný v obchodním rejstříku, který je jejím společníkem.⁹⁶

---

⁹⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/5/ES ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace

⁹⁶ POLČÁK, Stanislav. § 35s [Podmínky pro zahraniční společnost]. In: SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, VYCHOPENĚ, Martin, KRYM, Ladislav, PEJCHAL, Aleš, ČÁP, Petr, ČERMÁK, Karel, PAPEŽ, Vladimír, POLČÁK, Stanislav, SEDLATÝ, Bohuslav. Zákon o advokacii. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 291. ISBN 978-80-7179-248-2.

Závěr

Hlavním cílem mé práce bylo shrnout úpravu podnikání cizinců a poskytnout komplexní a srozumitelné pojednání o podnikání cizinců na území České republiky.

V první kapitole jsem zjistila, že není vždy jednoduché dobrat se k jedné absolutní definici, kterou lze aplikovat napříč všemi právními odvětvími. Tak například definici cizince lze v podstatě nalézt v mnoha právních předpisech: v zákoně o mezinárodním právu soukromém, v občanském zákoníku, v živnostenském zákoně a v zákoně o pobytu cizinců na území České republiky, pro podnikání cizinců asi nejdůležitějším pramenem. Některé z těchto zákonů hovoří o cizinci, jiné o zahraniční osobě. A tak porovnáním jednotlivých výkladových ustanovení jsem došla k závěru, že může nastat situace, kdy je fyzická osoba v dané situaci zahraniční osobou, nikoli však cizincem, a naopak.

V rámci výkladu pojmu cizinec jsem se také věnovala institutu státního občanství, které jsem považovala v souvislosti s problematikou státní příslušnosti za relevantní, především vícenásobná a neurčitá státní příslušnost jsou oblastmi, kde mohou nastat z pohledu laika spekulace o tom, jaká právní úprava se na danou fyzickou osobu bude aplikovat, příslušníkem kterého státu tato osoba je a jak lze tuto informaci zjistit.

Za stěžejní považuji objasnění občanství Evropské unie, které je jakýmsi doplňkem státní příslušnosti k členskému státu EU a nese s sebou mnohá práva. Já osobně považuji právě volný pohyb služeb, osob, zboží a kapitálu za jedno z nejpřínosnějších práv, která jsou s občanstvím EU spojena. S tím souvisí i zásada rovnosti a zásada zákazu diskriminace, bez kterých by se svobodný pohyb služeb, osob, zboží a kapitálu neobešel. Rovnost občanů EU a zákaz jejich diskriminace na základě státní příslušnosti k členskému státu jsou navzájem propojené a znamenají garanci stejného zacházení, nerozlišování pouze na základě občanství dané osoby k nějakému členskému státu.

Ale nejedná se pouze o fyzické osoby. Čl. 54 Smlouvy o fungování Evropské unie říká, že: „*Se společnostmi založenými podle práva některého členského státu, jež mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní provozovnu uvnitř Unie, se pro účely této kapitoly zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států.*“, čímž zakotvuje zásadu rovnosti pro právnické osoby, a to nejen rovnosti mezi sebou navzájem, ale především

rovné zacházení jako s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států.

Ovšem tato rovnost není bezbřehá a existují situace, za nichž státní příslušníci ČR požívají práv, která občanům EU zaručena nejsou. Typicky se jedná o politická práva, o právo státu vyhradit vlastnictví některého majetku pouze vlastním státním občanům, atd. I svobodu pohybu a pobytu lze omezit. Pro takové omezení jsou stanoveny taxativně vymezené případy, které jsou dle mého názoru proporcionální (ohrožení veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku či veřejného zdraví).

Třetí část byla věnována podmínkám pro podnikání, kterou jsem rozdělila na tři části podle toho, zda se jedná o občana EU, občana třetího státu nebo osoby, jimž byla udělena mezinárodní ochrana. Jak bylo již mnohokrát řečeno, občané EU nepotřebují žádné povolení a nemusí podstupovat žádné zvláštní procedury, když chtějí vstoupit na území ČR. Jedinou jejich povinností je povinnost ohlašovací.

Pro občany třetích zemí však platí odlišné podmínky. Především je třeba zjistit, jestli je daný cizinec státním příslušníkem státu uplatňujícího společnou vízovou politiku a potřebuje-li při vstupu na naše území vízum, či státu, který tuto vízovou politiku nevede. Seznam těchto států lze nalézt v Nařízení Rady ES 539/2001. Ale jak jsme zjistili, i státní příslušníci států neuplatňujících vízovou politiku potřebují k provozování podnikatelské činnosti na území ČR vízum. Jedná se o schengenské krátkodobé vízum, které je však časově omezené na 90 dní.

Mnohem praktičtějšími instrumenty jsou dlouhodobé vízum, které je na 90 dní a více a povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání. Pokud totiž chce někdo podnikat, resp. provozovat podnikatelskou činnost, chce tak činit bez jakéhokoli časového omezení. Již ze samotné definice podnikání na základě občanského zákoníku plyne, že je tato činnost vykonávána se záměrem činit tak soustavně.

V poslední části jsem podala výklad k osmi způsobům, jakými lze na území ČR podnikat a zmínila zvláštní podmínky, které je třeba splnit. Jedná se o podnikání podle živnostenského zákona, účast na podnikání české právnické osoby, kdy toto lze provést v podobě společnosti, tiché společnosti, obchodního zastoupení či Evropského hospodářského zájmového sdružení. Dále jsem položila základy pro majetkovou účast cizinců v české právnické osobě, mluvila jsem o

působení cizince ve statutárním orgánu právnické osoby, rozebrala jsem pobočku závodu a samotné založení právnické osoby.

Nejzajímavější oblastí pro mne bylo přemístění sídla zahraniční osoby, protože si myslím, že co do náročnosti je tento způsob podnikání na území ČR nejjednodušší, nejpraktičtější a nejsou s ním spojeny časově nákladné procesy. Podnikání podle zákona o advokacii je druhou oblastí, která mne zaujala, a to kvůli mému vlastnímu právnímu zaměření. Do budoucna by bylo možné toto téma ještě dále rozpracovat, a to především o investování cizinců na území ČR.

Resumé

Cílem diplomové práce na téma Právní úprava podnikání cizinců na území České republiky je podat komplexní a srozumitelný výklad dané problematiky a posloužit jako příručka pro zahraniční osoby, které mají zájem o podnikání v ČR.

Práce je rozdělena na čtyři části, přičemž první část se zabývá definicemi stěžejních pojmů. Jedná se zejména o pojmy „cizinec“, „občan EU“, „jednotný vnitřní trh EU“ a „podnikání“.

V druhé kapitole jsem se zabývala zásadou rovnosti, vyjádřenou v jednotlivých vnitrostátních i evropských právních předpisech. Třetí část je věnována základním podmínkám, které musí cizinec splnit, aby mohl na území ČR podnikat. Jedná se především o rozlišení několika typů pobytových režimů a objasnění získávání víz či povolení k pobytu.

Poslední část rozebírá jednotlivé formy podnikání, a to podnikání podle živnostenského zákona, majetkovou účast cizinců v české právnické osobě, činnost cizince jako statutární orgán české právnické osoby, založení právnické osoby, pobočku závodu, přemístění sídla zahraniční osoby do ČR a podnikání podle zákona o advokacii.

Resumé

Das Ziel dieser Diplomarbeit zum Thema „Rechtliche Rahmenbedingungen für Unternehmensgründungen von Ausländern in der Tschechischen Republik“ ist es eine komplexe und verständliche Interpretation der Problematik zu bieten und als Leitfaden für ausländische Personen zu dienen, die ein Unternehmen in der Tschechischen Republik gründen möchten.

Die Arbeit ist in vier Teile unterteilt, wobei sich der erste Teil mit den Definitionen der wichtigsten Begriffe beschäftigt. Hierbei geht es vor allem um Begriffe wie „Ausländer“, „EU Bürger“, „Europäischer Binnenmarkt“ oder „Unternehmen“.

In dem zweiten Teil habe ich mich mit dem Gleichheitsgrundsatz beschäftigt, welcher in einzelnen nationalen und europäischen Gesetzgebungen ausgedrückt wird. Der Dritte Teil wird den wichtigsten Bedingungen gewidmet, die ein Ausländer erfüllen muss um auf dem Gebiet der Tschechischen Republik unternehmerische Aktivitäten ausüben zu können. Es handelt sich insbesondere um Definition verschiedener Aufenthaltstitel und um Aufklärung des Prozesses der Aufenthaltsgenehmigung oder Visagewährung.

Der letzte Teil analysiert verschiedene Unternehmensformen, insbesondere die Selbständigkeit, Kapitalbeteiligungen von Ausländern an den tschechischen juristischen Personen, Tätigkeit von Ausländern als statutarische Körperschaft einer tschechischen juristischen Person, Gründung einer neuen juristischen Person, Gründung einer Zweigstelle eines Betriebes, Umziehen des Sitzes einer ausländischen Juristischen Person in die Tschechische Republik und unternehmen nach dem Anwaltsgesetz.

Seznam pramenů

Literatura

- BŘÍZA, Petr, BŘICHÁČEK, Tomáš, FIŠEROVÁ, Zuzana, HORÁK, Pavel, PTÁČEK, Lubomír, SVOBODA, Jiří. *Zákon o mezinárodním právu soukromém*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-528-2.
- ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-887-1. S. 26.
- DOBIÁŠ, Petr. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář : podle právního stavu k 1.lednu 2014*. Vyd. 1. Praha: Leges. 2013.. Komentátor. ISBN 978-80-87576-94-6.
- HULMÁK, Milan, BEDNÁŘ, Václav, BEZOUŠKA, Petr, BOHMAN, Ludvík, DOBROVOLNÁ, Eva, DOLEŽAL, Tomáš, ELEK, Štefan, HANDLAR, Jiří, HAVEL, Bohumil, HORÁK, Pavel, CHALOUPKOVÁ, Helena, KABELKOVÁ, Eva, KASÍK, Petr, KOTÁSEK, Josef, LIŠKA, Petr, MACEK, Jiří, ONDREJOVÁ, Dana, PETROV, Jan, PIHERA, Vlastimil, SEDLÁČEK, Dušan, SEDLÁČEK, Pavel, SELUCKÁ, Markéta, SIMON, Pavel, SVOBODA, Lukáš, TRUBAČ, Ondřej, VÍTOVÁ, Blanka, WAWERKOVÁ, Magdalena. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014)*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, ISBN 978-80-7400-287-8.
- KUČERA, Zdeněk. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentované vydání s důvodovou zprávou a souvisejícími předpisy*. Brno: Doplněk, 2014. ISBN 978-80-7380-541-8.

- KUČERA, Z.; PAUKNEROVÁ, M.; RŮŽIČKA, K. et al. *Mezinárodní právo soukromé*. 8. vyd. Plzeň – Brno: Aleš Čeněk – Doplněk, 2015. 430 s. ISBN 978-80-7380-550-0.
- LAVICKÝ, Petr. *Občanský zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-529-9.
- PAUKNEROVÁ, Monika. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-368-5.
- PAUKNEROVÁ, Monika a Květoslav RŮŽIČKA. *Rekodifikované mezinárodní právo soukromé*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014. Scripta iuridica. ISBN 978-80-87146-94-1.
- POLÁČEK, Bohumil. *Právo mezinárodního obchodu*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-770-7.
- ROZEHNALOVÁ, Naděžda, Klára DRLIČKOVÁ, Tereza KYSELOVSKÁ a Jiří VALDHANS. *Úvod do mezinárodního práva soukromého*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-699-1.
- SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, DEVEROVÁ, Lenka. *Právnícké osoby v novém občanském zákoníku*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-445-2.
- SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, KABELKOVÁ, Eva, VYCHOPĚŇ, Martin, TJIRÁSKOVÁ, Tatiana, ŠLAUF, Petr, PŘÍVARA, Mojmír, NOVÁKOVÁ, Jaroslava, MILOTOVÁ, Martina, FIALA, Jiří, KRAUS, Pavel, SVEJKOVSKÝ, Vít, SÝKOROVÁ, Pavla. *Vzory smluv, petitií a zakládacích*

listin dle nového občanského zákoníku. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-648-7.

- SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, VYCHOPĚŇ, Martin, KRYM, Ladislav, PEJCHAL, Aleš, ČÁP, Petr, ČERMÁK, Karel, PAPEŽ, Vladimír, POLČÁK, Stanislav, SEDLATÝ, Bohuslav. *Zákon o advokacii*. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-248-2.

Články

- BRODEC, Jan. Osobní statut obchodní společnosti v kontextu přeshraničního přemístění sídla. *Obchodněprávní revue*. 2016, č. 10, s. 273-278.
- GÜRLICH, Richard. Neplatnost obchodní korporace. *Novinky z rekodifikace - advokátní kancelář GÜRLICH & Co.* 2014, č. 7, s. 1.

Internetové zdroje

- DOLEČEK, Marek. Podnikání zahraničních osob v ČR. *BusinessInfo.cz* [online]. 27. 12. 2016. [cit. 2018-03-28]. DOI: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/podnikani-zahranicnich-osob-v-cr-ppbi-63773.html#!&chapter=1>.
- *Euroskop.cz. Věcně o Evropě* [online]. © 2005 – 2018 Vláda České republiky. [cit. 2018-03-28]. DOI: <https://www.euroskop.cz/>.
- JACK&JAMES. Založení odštěpného závodu zahraniční osoby. [online]. 16. 1. 2016. [cit. 2018-03-28]. DOI: <https://www.jake-james.cz/zalozeni-odstepneho-zavodu-zahranicni-osoby>.

- LENÍČKOVÁ, Tereza. Tichá společnost – praktický způsob financování podnikání? *epravo.cz* [online]. 17. 12. 2014. [cit. 2018-03-28]. DOI: <https://www.epravo.cz/top/clanky/ticha-spolecnost-prakticky-zpusob-financovani-podnikani-95792.html>

- *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. © 2005 - 2018 MPO. [cit. 2018-03-28]. DOI: <https://www.mpo.cz/>

- *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. © 2018 Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2018-03-28]. DOI: <http://www.mvcr.cz/>.

- *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. © 2018 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. [cit. 2018-03-28]. DOI: <https://www.mzv.cz/jnp/>.

- NOVOTNÝ, Petr. Osobní statut obchodních společností. *epravo.cz* [online]. 22. 6. 2006. [cit. 2018-03-28] DOI: <https://www.epravo.cz/top/clanky/osobni-statut-obchodnich-spolecnosti-41447.html>.

- ROSICKÝ, Zdeněk. Odštěpný závod zahraniční osoby, přetrvávající výkladové problémy a problémy v praxi. *Bulletin-advokacie.cz*. [online]. 29. 10. 2015. [cit. 2018-03-28] DOI: <http://www.bulletin-advokacie.cz/odstepny-zavod-zahranicni-osoby-pretrvavajici-vykladove-problemy-a-problemy-v-praxi?browser=mobi>

- SLÁVIKOVÁ GERŽOVÁ, Radoslava a SMRŽ, Ivo. Vztah Schengenského hraničního kodexu a bilaterálních dohod o bezvízovém styku s ohledem na pobyt státních příslušníků třetích zemí na území ČR. *epravo.cz* [online]. 7. 7. 2015. [cit. 2018-03-28]. DOI: <https://www.epravo.cz/top/clanky/vztah-schengenskeho-hranicniho-kodexu-a-bilateralnich-dohod-o-bezvizovem-styku-s-ohledem-na-pobyt-statnich-prislusniku-tretich-zemi-na-uzemi-cr-98221.html>.

Právní předpisy

- důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- důvodová zpráva k zákonu č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů
- důvodová zpráva k zákonu č. 222/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
- důvodová zpráva k zákonu č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob
- důvodová zpráva k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
- Listina základních práv EU (2012/C 326/0)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex)
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex)
- Nařízení Rady (EHS) č. 2137/85 ze dne 25. července 1985 o evropském zájmovém sdružení
- Nařízení Rady ES č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni
- Sdělení Ministerstva spravedlnosti č. 121/2007 Sb. ze dne 10. května 2007, kterým se oznamují profesní označení podle § 2 odst. 1 písm. b) zákona o advokacii
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 43/2002 Sb. m. s., o přístupu České republiky k Úmluvě o omezení případů bezdomovectví, ze dne 14. 5. 2002
- Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 76/2004 Sb. m. s., o Evropské úmluvě o státním občanství, ze dne 1. 7. 2004
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/5/ES ze dne 16. února 1998 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96 EHS
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/101/ES ze dne 16. září 2009 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 48 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření
- Směrnice Rady 77/249/EHS ze dne 22. března 1977 o usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb advokátů
- Směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícím rezidenty
- Smlouva o EU
- Smlouva o fungování EU
- Úmluva o právním postavení osob bez státní příslušnosti č. 108/2004 Sb. m. s.
- Úmluva o právním postavení uprchlíků č. 208/1993 Sb.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
- Všeobecná deklarace lidských práv OSN
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)
- Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém
- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)
- Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev
- Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

- Zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů
- Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu)
- Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů
- Zákon č. 360/2004 Sb., o Evropském hospodářském zájmovém sdružení a o změně zákona č. 513/1991Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochranných známkách)
- Zákon č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
- Zákon č. 491\2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů
- Zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích
- Zákon České národní rady č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbyvání státního občanství České republiky